

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо політики у сфері інтелектуальної власності для закладів вищої освіти та наукових установ України

Ці Методичні рекомендації щодо політики у сфері інтелектуальної власності для закладів вищої освіти та наукових установ України розроблені з метою:

заохочення, стимулювання і підтримки розробки та впровадження наукових досліджень і розробок із залученням ресурсів закладів вищої освіти/наукових установ (надалі – ЗВО/НУ);

забезпечення правової визначеності у сфері наукової і науково-технічної діяльності і правовідносин у зв'язку зі створенням, використанням та комерціалізацією майнових прав інтелектуальної власності та трансферу технологій;

введення в дію прийнятних для ЗВО/НУ процедур розробки, створення, виявлення, визначення режиму охорони, комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності та трансферу технологій;

забезпечення своєчасної та ефективної охорони інтелектуальної власності та управління нею;

створення сприятливих умов для реєстрації, моніторингу та використання об'єктів права інтелектуальної власності у ЗВО/НУ;

забезпечення справедливого і ефективного розподілу отриманого прибутку від комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності та трансферу технологій з урахуванням вкладів дослідників та працівників ЗВО/НУ, у тому числі запрошених, у створення об'єктів права інтелектуальної власності, а також вкладів будь-яких інших заінтересованих осіб.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Скорочення, що вживаються:

ДКТР – дослідно-конструкторська та технологічна робота.

ЗВО – заклад вищої освіти.

НУ – наукова установа.

ІВ – інтелектуальна власність.

НДР – науково-дослідна робота.

НОІВ – Національний орган інтелектуальної власності.

ОПІВ – об'єкт (об'єкти) права інтелектуальної власності.

Договір R&D (Research and Development) – договір на проведення дослідження та розробки.

Методичні рекомендації щодо політики у сфері інтелектуальної власності для закладів вищої освіти та наукових установ України (далі – Методичні рекомендації) розроблено з урахуванням Типового положення про політику у сфері інтелектуальної власності для університетів та науково-дослідних установ, підготовленого Департаментом країн з перехідною та розвинутою економікою Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

Методичні рекомендації визначають загальні засади щодо набуття, здійснення, розпоряджання та захисту прав інтелектуальної власності, комерціалізації інтелектуальної власності та трансферу технологій ЗВО/НУ.

Керівники ЗВО/НУ на підставі цих Методичних рекомендацій розробляють і затверджують власні положення про політику у сфері інтелектуальної власності такого ЗВО/НУ (примірна форма Політики закладу вищої освіти/наукової установи з питань інтелектуальної власності надана у додатку).

Терміни у цих Методичних рекомендаціях використовуються відповідно до чинних нормативно-правових актів України.

Крім того, у цих Методичних рекомендаціях використовуються такі терміни:

Акселератор – структурний підрозділ ЗВО/НУ, що надає підтримку для стартапів на етапах їх зростання і масштабування, шляхом навчання, залучення менторів, надання інших видів підтримки з метою прискорення їх розвитку.

Винахід (корисна модель) – результат інтелектуальної, творчої діяльності людини в будь-якій сфері технології.

Договір R&D – договір (комплекс договорів) про виконання наукової (науково-технічної) роботи, надання науково-технічних послуг або проведення наукової і науково-технічної експертизи, в рамках якого передбачається використання ресурсів ЗВО/НУ, що може призвести до

виникнення підстав для набуття прав інтелектуальної власності згідно з умовами укладеного договору.

Замовник – фізична особа, яка не є працівником або здобувачем освіти ЗВО/НУ, та/або юридична особа, розпорядник грошових коштів, який замовляє та оплачує певні роботи чи послуги щодо створення та/або використання об'єктів майнових прав інтелектуальної власності.

Запрошений дослідник – особа, яка взаємодіє з ЗВО/НУ, але не є його працівником або здобувачем освіти.

Здобувачі освіти – студенти, курсанти, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти.

Інкубатор – структурний підрозділ ЗВО/НУ, який забезпечує підтримку інноваторів або їх команд на початкових етапах створення інноваційного підприємства (на етапах формування ідеї, розроблення інноваційної продукції, її запуску та випробування), надає на певних умовах та на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно, консультаційні, освітні та інші послуги з метою його розвитку та масштабування.

Інноваційний район – географічна територія, яка об'єднує на договірних засадах ЗВО/НУ, наукові парки, інкубатори, акселератори, коворкінги, високотехнологічні підприємства, малі інноваційні підприємства тощо з метою комерціалізації інтелектуальної власності та трансферу технологій, залучення інвестицій та створення нових робочих місць, а також сприяння розвитку інноваційних підприємств та створення сприятливих умов для розвитку інноваційної екосистеми.

Інтелектуальна власність (ІВ) – результат інтелектуальної, творчої діяльності, що відповідає вимогам чинного законодавства.

Комерціалізація майнових прав інтелектуальної власності – будь-яка форма діяльності з метою комерційного використання ОПВ, отримання доходу від їх ліцензування, відчуження тощо.

Комерційна таємниця – інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до чинного законодавства не можуть бути віднесені до комерційної таємниці. Режимом комерційної таємниці може захищатися ноу-хау.

Компонування напівпровідникових виробів (компонування) – сукупність пов'язаних зображень, певним чином зафіксованих або закодованих, які становлять тривимірну конфігурацію шарів, з яких

складається напівпровідниковий виріб та в яких кожне зображення містить конфігурацію або частину конфігурації напівпровідникового виробу на будь-якій стадії його виготовлення.

Конфіденційна інформація – інформація про фізичну особу, інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, а також інформація, визнана такою на підставі чинного законодавства. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, якщо інше не встановлено чинним законодавством.

Майнові права інтелектуальної власності – право на використання ОПІВ; виключне право дозволяти використання ОПІВ; виключне право перешкоджати неправомірному використанню ОПІВ, в тому числі забороняти таке використання; інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені чинним законодавством.

Менеджери з трансферу технологій – особи, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових – працівники ЗВО/НУ, на яких покладено функції зі здійснення трансферу технологій/розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Нова ІВ – об'єкти права інтелектуальної власності, ноу-хау, які одночасно задовольняють умовам: створені під час виконання договору ДР; що не містять Раніше створену ІВ; майнові права на які належать стороні, працівниками якої її створено, або належать сторонам спільно при створенні ІВ спільною творчою працею працівників ЗВО/НУ та Організації.

Об'єкти права інтелектуальної власності (ОПІВ) – це результати інтелектуальної, творчої діяльності, зокрема: наукові та літературні твори; комп'ютерні програми; копії даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, програми організацій мовлення; наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компонування напівпровідникових виробів, раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; торговельні марки, комерційні таємниці.

Особисті немайнові права інтелектуальної власності – право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності; право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта права інтелектуальної власності; інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені чинним законодавством.

Підрозділ – структурний підрозділ ЗВО/НУ, завданням якого є здійснення управління інтелектуальною власністю, комерціалізація майнових прав інтелектуальної власності та трансфер технологій. Функції Підрозділу визначаються у пункті 7.3 цих Методичних рекомендацій.

Посадові обов'язки – зафіксовані в трудових договорах (контрактах), посадових інструкціях функціональні обов'язки працівника, що передбачають виконання робіт, у тому числі і ті, які можуть привести до створення ОПВ.

Права інтелектуальної власності – особисті немайнові та/або майнові права особи на результати інтелектуальної, творчої діяльності або на інші об'єкти права інтелектуальної власності.

Працівник – фізична особа, яка перебуває в трудових відносинах з ЗВО/НУ за трудовим договором (контрактом).

Промисловий зразок – результат інтелектуальної, творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання.

Раніше створена ІВ ЗВО/НУ – об'єкти права інтелектуальної власності, ноу-хау, які одночасно відповідають умовам: створені до укладання договору на виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок або договору про співробітництво з проведення наукових досліджень між ЗВО/НУ й Організацією; майнові права на які належать ЗВО/НУ.

Раціоналізаторська пропозиція – визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес.

Ресурси ЗВО/НУ – інтелектуальні ресурси, фінансові кошти, інформація, у тому числі рекламного характеру, знання, матеріально-технічна база або інші ресурси, включаючи обладнання, витратні матеріали ЗВО/НУ, що використовуються у процесі створення ОПВ.

Службовий об'єкт права інтелектуальної власності – створений творцем, автором, винахідником, дослідником тощо ОПВ у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем з використанням ресурсів ЗВО/НУ.

Службовий об'єкт авторського права (службовий твір) – створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем.

Службові завдання (доручення) – видане працівникові завдання, яке: має безпосереднє відношення до специфіки діяльності ЗВО/НУ або діяльності роботодавця; визначається з урахуванням змісту трудового договору (контракту) та/або інших документів (посадових інструкцій, наказів, розпоряджень тощо), що визначають обсяг службових обов'язків працівника; може призвести до створення ОПВ і розподілу майнових прав на нього згідно з умовами укладених договорів.

Сорт рослин (сорт) – окрема група рослин (клон, лінія, гібрид першого покоління, популяція) в рамках нижчого із відомих ботанічних

таксонів (рід, вид, різновидність) незалежно від того, чи задовольняє вона умови виникнення правової охорони.

Стартап – суб'єкт, який не має статусу юридичної особи і є тимчасовою структурою, на початкових етапах свого розвитку, або суб'єкт мікро- чи малого підприємництва, діяльність якого спрямована на розроблення, створення, впровадження та реалізацію інноваційної продукції і пошук бізнес-моделі для подальшого її масштабування та розвитку. Термін «суб'єкти малого підприємництва» вживається в значенні, наведеному у Господарському кодексі України, з урахуванням того, що він охоплює суб'єктів мікропідприємництва.

Стартап-школа – структурний підрозділ ЗВО/НУ або проєкт, що реалізується ЗВО/НУ, у рамках діяльності/реалізації якого використовуються ресурси ЗВО/НУ для проведення навчання та надання інформаційно-консультаційної підтримки здобувачам освіти та працівникам ЗВО/НУ, які бажають перетворити інноваційну ідею на стартап.

Суб'єкт права інтелектуальної власності (творець, автор, винахідник, дослідник тощо) – працівник, здобувач освіти ЗВО/НУ або інша фізична особа, інтелектуальною, творчою діяльністю якої створено ОПВ.

Торговельна марка – позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від товарів і послуг інших осіб.

Трансфер технологій – передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким встановлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових.

Учасник інноваційного процесу – фізична та/або юридична особа, що взаємодіє з ЗВО/НУ на договірних засадах з питань комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності на всіх її етапах.

Решта термінів, що використовуються в Методичних рекомендаціях, визначаються згідно з чинним законодавством України.

I. ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 1. Взаємодія ЗВО/НУ з працівниками та здобувачами освіти до початку їх освітньої та/або науково-технічної та інноваційної діяльності

1.1. Працівники ЗВО/НУ перед початком педагогічної, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності укладають трудовий договір (контракт) або цивільно-правовий договір, у якому чітко прописані умови щодо виникнення підстав для набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності та розподілу прав та обов'язків на створені у майбутньому процесі такої діяльності ОПІВ із зобов'язаннями щодо нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці, а також умови та строки щодо необхідності повідомлення про створення службового ОПІВ. При укладенні трудового договору, зазначені вище положення можуть міститися в трудовому договорі та/або колективному договорі, та/або посадових інструкціях.

1.2. Зі здобувачами освіти перед початком освітнього (освітньо-наукового) процесу ЗВО/НУ укладає договір щодо виникнення підстав для набуття прав інтелектуальної власності та розподілу прав та обов'язків на створені у майбутньому процесі такої діяльності ОПІВ із зобов'язаннями щодо нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

§ 2. Визначення належності майнових прав ІВ працівників ЗВО/НУ та здобувачів освіти

2.1. Особисті немайнові права на службовий об'єкт права інтелектуальної власності належать працівникові, здобувачу освіти, інтелектуальною, творчою працею якого створено такий об'єкт.

2.2. Майнові права на службовий твір переходять до роботодавця (ЗВО/НУ) з моменту створення службового твору у повному складі, якщо інше не передбачено законодавством, трудовим договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір, укладеним між працівником (автором) і роботодавцем (ЗВО/НУ).

2.3. Якщо майнові права на твір переходять до роботодавця (ЗВО/НУ), працівник, який є автором службового твору, має право на винагороду. Якщо посадові обов'язки працівника прямо передбачають створення службових творів відповідних видів, винагорода за створення і використання таких творів, а також за перехід майнових прав на них може бути включена до основної та/або додаткової заробітної плати працівника відповідно до договору між працівником і роботодавцем (ЗВО/НУ).

2.4. Роботодавець (ЗВО/НУ) має право доручити іншій особі завершити незавершений службовий твір, вносити зміни у завершений службовий твір, супроводжувати службовий твір ілюстраціями, передмовами, післямовами тощо, якщо інше не передбачено трудовим

договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір.

2.5. У разі створення службового ОПВ (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, торговельних марок, сортів рослин, компонування напівпровідникових виробів тощо) майнові права ІВ на такий об'єкт належать працівникові, який створив цей об'єкт, та ЗВО/НУ спільно, якщо інше не передбачено Цивільним Кодексом України (далі – ЦК України) або договором.

2.6. Право на реєстрацію службового винаходу (корисної моделі) має роботодавець (ЗВО/НУ) винахідника, якщо інше не передбачено договором.

Винахідник подає роботодавцю (ЗВО/НУ) письмове повідомлення про створений ним службовий винахід (корисну модель) з описом, що розкриває суть винаходу (корисної моделі) достатньо ясно і повно.

2.7. У разі, якщо право на реєстрацію службового винаходу (корисної моделі) належить роботодавцю (ЗВО/НУ), він повинен протягом чотирьох місяців від дати одержання від винахідника повідомлення подати до НОІВ заявку на державну реєстрацію винаходу (корисної моделі) або передати право на таку реєстрацію іншій особі, або прийняти рішення про збереження службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації. У цей же строк роботодавець (ЗВО/НУ) повинен укласти з винахідником письмовий договір щодо розміру та умов виплати йому (його правонаступнику) винагороди відповідно до економічної цінності винаходу (корисної моделі) і (або) іншої вигоди, яка може бути одержана роботодавцем (ЗВО/НУ).

2.8. Якщо право на реєстрацію службового винаходу (корисної моделі) належить роботодавцю (ЗВО/НУ) і він не виконає зазначених у пункті 2.7 вимог у встановлений строк, то право на реєстрацію службового винаходу (корисної моделі) переходить до винахідника або його правонаступника. У цьому випадку за роботодавцем (ЗВО/НУ) залишається переважне право на придбання ліцензії.

2.9. Строк збереження роботодавцем (ЗВО/НУ) чи його правонаступником службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації у разі його невикористання не повинен перевищувати чотирьох років. У протилежному випадку право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) переходить до винахідника чи його правонаступника.

2.10. Право на реєстрацію промислового зразка має роботодавець (ЗВО/НУ) автора, якщо промисловий зразок створено у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи доручення роботодавця, за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачено інше. Роботодавець (ЗВО/НУ) повинен укласти з автором письмовий договір щодо розміру та умов виплати йому (його правонаступнику) винагороди відповідно до

економічної цінності промислового зразка та іншої вигоди, одержаної роботодавцем (ЗВО/НУ) від промислового зразка.

2.11. Автор промислового зразка подає роботодавцю (ЗВО/НУ) письмове повідомлення про створений ним промисловий зразок з матеріалами, що розкривають суть промислового зразка досить ясно і повно. Якщо роботодавець (ЗВО/НУ) протягом чотирьох місяців від дати одержання цього повідомлення не подасть заявки до НОІВ, то право на реєстрацію промислового зразка переходить до автора.

2.12. Право на реєстрацію компонування і усі права, що з цієї реєстрації випливають, має роботодавець (ЗВО/НУ) автора компонування, якщо компонування створено у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи за спеціальним дорученням роботодавця, за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачено інше.

2.13. Автор компонування, створеного у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи за спеціальним дорученням роботодавця (ЗВО/НУ), зобов'язаний подати роботодавцю письмове повідомлення про створене ним компонування разом з матеріалами, що відображають компонування досить ясно і повно.

2.14. Якщо роботодавець (ЗВО/НУ) протягом чотирьох місяців від дати одержання письмового повідомлення автора не подасть заявки до НОІВ чи не прийме рішення про збереження компонування як конфіденційної інформації, про що він зобов'язаний повідомити письмово автора, то право на реєстрацію компонування переходить до автора.

2.15. У разі, коли роботодавець (ЗВО/НУ) використав своє право на реєстрацію компонування чи на збереження його як конфіденційної інформації, автор має право на винагороду відповідно до економічної цінності компонування та іншої вигоди, яку одержав чи міг би одержати роботодавець. Винагорода авторові виплачується у розмірі та на умовах, що визначаються письмовою угодою між автором і роботодавцем (ЗВО/НУ), яка укладається не пізніше чотирьох місяців від дати одержання роботодавцем (ЗВО/НУ) повідомлення.

2.16. Якщо сорт створено автором сорту у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), право на подання заявки на сорт, якщо трудовим договором (контрактом) не передбачено інше, належить роботодавцю (ЗВО/НУ) як селекціонеру.

2.17. Якщо сорт створено у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту), автор сорту письмово повідомляє роботодавця (ЗВО/НУ) про створений ним сорт з повним описом такого сорту, а роботодавець (ЗВО/НУ) повинен укласти з автором сорту письмовий договір, який передбачає розмір та умови виплати йому справедливої авторської винагороди відповідно до економічної цінності сорту та іншої його вигоди, якщо трудовим договором (контрактом) не передбачено інше. Заявка на сорт подається автором самостійно або спільно з роботодавцем (ЗВО/НУ), якщо це передбачено умовами трудового договору (контракту).

2.18. Володілець патенту (ЗВО/НУ), який має намір відмовитися від майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин і патенту і водночас не є автором сорту (селекціонером), зобов'язаний повідомити автора (працівника) про цей намір. У цьому випадку автор сорту (працівник) має переважне право на одержання майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин і патенту впродовж трьох місяців від дати отримання ним повідомлення.

2.19. Майнові права на технологію та/або її складові, що створені в ЗВО/НУ у процесі виконання НДР та ДКТР, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів, належать такому/такій ЗВО/НУ, за виключенням, якщо технологію та/або її складові віднесено до державної таємниці та в інших випадках, визначених чинним законодавством.

2.20. У разі, коли майнові права на створений службовий ОПІВ належать працівнику та ЗВО/НУ спільно або якщо такі права було передано ЗВО/НУ працівнику (працівникам), ЗВО/НУ може передати працівнику (працівникам) право на створений службовий ОПІВ в іноземних країнах, за умови збереження за ЗВО/НУ права експорту в певну країну наукоємної продукції, виготовленої з використанням службового ОПІВ. Розподіл часток ліцензійних платежів між ЗВО/НУ та працівником (працівниками) у такому випадку визначається у договорі між ними.

2.21. Майнові права ІВ на об'єкт, створений за замовленням, належать досліднику, що створив цей об'єкт, та замовникові спільно, якщо інше не встановлено договором. Договором може бути передбачено, що майнові права на ОПІВ, створені дослідниками під час наукової або науково-технічної діяльності в ЗВО/НУ, належать ЗВО/НУ.

2.22. Склад і обсяг відомостей (даних), що належать до конфіденційної інформації/комерційної таємниці, а також заходи з їх охорони та захисту визначаються Положенням ЗВО/НУ про охорону конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

Порядок, умови, форми та обсяги відповідальності за розголошення цих відомостей визначаються договором між ЗВО/НУ та працівником ЗВО/НУ/здобувачем освіти.

2.23. Ноу-хау може захищатися режимом комерційної таємниці. Режим правової охорони, склад і обсяг відомостей (даних), що належать до ноу-хау, а також заходи з його охорони та захисту визначаються Положенням ЗВО/НУ про охорону конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

Порядок, умови, форми та обсяги відповідальності за розголошення ноу-хау визначаються договором між ЗВО/НУ та працівниками ЗВО/НУ/здобувачем освіти.

2.24. Правовий режим використання торговельної марки, власником якої є ЗВО/НУ, працівник ЗВО/НУ/здобувач освіти, може визначитися договором між ЗВО/НУ та працівником ЗВО/НУ/здобувачем освіти.

2.25. Здобувачу освіти, який не перебуває у трудових відносинах з ЗВО/НУ, належать майнові права інтелектуальної власності на ОПІВ, які він створює у рамках навчального процесу, якщо інше не передбачено договором між ЗВО/НУ та здобувачем освіти.

2.26. Майнові права на ОПІВ, окрім об'єктів авторського права (творів), створені здобувачем освіти, який не перебуває в трудових відносинах з ЗВО/НУ, у рамках наукової, науково-дослідницької та науково-технічної діяльності з істотним використанням ресурсів ЗВО/НУ, належать ЗВО/НУ, якщо інше не передбачено договором між ЗВО/НУ та здобувачем освіти.

Межі істотного використання ресурсів ЗВО/НУ визначає у своїй Політиці з питань інтелектуальної власності та/або договорах між ЗВО/НУ та здобувачем освіти.

Як правило, використання бібліотек та інших ресурсів, доступних необмеженому колу осіб, а також епізодичне використання матеріально-технічного обладнання або ж епізодичне залучення навчально-допоміжного персоналу ЗВО/НУ до створення ОПІВ не може бути визнано істотним використанням.

§ 3. Права дослідників, які не є працівниками ЗВО/НУ

3.1. До створення ОПІВ в рамках виконання статутної діяльності ЗВО/НУ можуть залучатися дослідники, які не є працівниками ЗВО/НУ.

3.2. До ОПІВ, які можуть бути створені за замовленням, належать у тому числі, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, об'єкти авторського права, об'єкти суміжних прав та сорти рослин.

3.3. ОПІВ, у тому числі винаходи, корисні моделі, промислові зразки, можуть створюватися у процесі виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських, технологічних робіт.

3.4. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать досліднику, який створив цей об'єкт.

3.5. Майнові права на твір, створений за замовленням, переходять до замовника (ЗВО/НУ) з моменту створення твору у повному складі, якщо інше не передбачено договором замовлення. Майнові права інтелектуальної власності на твір образотворчого мистецтва, створений за замовленням (крім твору, спеціально створеного як елемент комп'ютерної програми), належать його автору, якщо інше не встановлено договором або чинним законодавством. Якщо майнові права на твір переходять до замовника (ЗВО/НУ), автор має право на авторську винагороду.

3.6. Якщо сорт створено автором сорту у зв'язку з виконанням договору про створення сорту за замовленням, право на подання заявки на сорт, якщо трудовим договором (контрактом) чи договором про створення сорту за замовленням не передбачено інше, належить роботодавцю (ЗВО/НУ) як селекціонеру.

3.7. Якщо сорт створено у зв'язку з виконанням договору про створення сорту за замовленням, автор сорту письмово повідомляє селекціонера (ЗВО/НУ) про створений ним сорт з повним описом такого сорту, а селекціонер (ЗВО/НУ) повинен укласти з автором сорту письмовий договір, який передбачає розмір та умови виплати йому справедливої авторської винагороди відповідно до економічної цінності сорту та іншої його вигоди, якщо трудовим договором (контрактом) чи договором про створення сорту за замовленням, не передбачено інше. Заявка на сорт подається автором самостійно або спільно з роботодавцем (ЗВО/НУ), якщо це передбачено умовами договору про створення сорту за замовленням.

3.8. Якщо інше не встановлено договором, майнові права інтелектуальної власності на ОПІВ, які не є службовими ОПІВ та не створені у рамках виконання договору про створення за замовленням, належать досліднику (дослідникам).

3.9. ЗВО/НУ укладає договори з запрошеними дослідниками, у яких передбачається, що майнові права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені цими дослідниками на замовлення під час наукової або науково-технічної діяльності в ЗВО/НУ, належать такому/такій ЗВО/НУ.

3.10. У випадку, якщо запрошений дослідник використовує під час своєї діяльності в ЗВО/НУ ОПІВ, які створені в організації, де він має основне місце роботи, або права на які належать іншим особам, або досліднику, умови використання таких ОПІВ врегульовуються ЗВО/НУ з зазначеними особами на договірних засадах.

§ 4. Права інших осіб, які надають фінансові або інші ресурси, на створені ОПІВ

4.1. ЗВО/НУ може укладати договори з іншими особами, які надають фінансові або інші ресурси (далі – інші особи), на підставі яких можуть створюватись та/або використовуватись ОПІВ. У цих договорах визначається, кому належать майнові права ІВ на такі ОПІВ.

4.2. Інші особи набувають майнові права на ОПІВ, що створені та/або використовуються під час виконання договорів, лише у разі, якщо відповідними договорами передбачено передання майнових прав ІВ на такий ОПІВ від ЗВО/НУ іншій особі.

4.3. Таке передання може відбутись у разі укладання ЗВО/НУ ліцензійного договору (договорів) з дослідником (дослідниками) та/або працівником (працівниками), та/або здобувачем (здобувачами) освіти, відповідно до якого (яких) майнові права ІВ на відповідний ОПІВ переходять ЗВО/НУ.

4.4. ЗВО/НУ можуть вкладати майнові права інтелектуальної діяльності до статутного капіталу інших юридичних осіб з урахуванням вимог чинного законодавства.

§ 5. Права інтелектуальної власності у договорах на виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та договорах про співробітництво з проведення наукових досліджень

5.1. Перед підписанням договору на виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та договору про співробітництво з проведення наукових досліджень з національними та іноземними організаціями (далі – Організація) підрозділи ЗВО/НУ, що беруть участь у R&D, та Підрозділ визначають:

Раніше створену ІВ ЗВО/НУ, що використовується при проведенні R&D та/або при комерціалізації Організацією результатів R&D; Нову ІВ, що може бути створена при проведенні R&D.

5.2. Перелік Раніше створеної ІВ зазначається у договорі R&D.

5.3. Раніше створена ІВ.

5.3.1. У випадку співробітництва з проведення R&D та при необхідності використання Організацією Раніше створеної ІВ ЗВО/НУ для проведення спільних досліджень, ЗВО/НУ надає Організації невиключну, як правило безоплатну ліцензію на використання зазначеної ІВ в цілях проведення спільних R&D на термін їх здійснення.

5.3.2. При зацікавленості Організації у використанні Раніше створеної ІВ ЗВО/НУ для проведення R&D після завершення спільних досліджень, умови використання такої ІВ визначаються договором R&D.

5.3.3. Право використання Раніше створеної ІВ в цілях комерціалізації надається Організації на підставі невиключної платної ліцензії.

5.4. Нова ІВ.

5.4.1. Майнові права ІВ на Нову ІВ, створену під час досліджень за договором R&D, належать стороні, яка її створила, якщо інше не передбачено договором.

5.4.2. Адаптація ЗВО/НУ її Раніше створеної ІВ до потреб Організації без створення нових патентоздатних технічних рішень або ноу-хау не може визначатися як Нова ІВ.

5.4.3. Майнові права ІВ на Нову ІВ, що створена спільною творчою працею працівників ЗВО/НУ та Організації, належать зазначеним сторонам спільно.

5.4.4. У випадку, якщо Організація передбачає комерціалізацію або інше використання Нової ІВ ЗВО/НУ, договором R&D можуть визначатися умови:

надання ЗВО/НУ платної ліцензії Організації на використання Нової ІВ, а також на використання частки прав ЗВО/НУ у Новій ІВ, права на яку належать сторонам спільно;

передання Організації майнових прав на Нову ІВ з передбаченням виплати разового (паушального) та/або періодичних платежів (роялті) або разового платежу за надання права на використання Нової ІВ.

5.4.5. ЗВО/НУ надає Організації, як правило, одиничну або невиключну ліцензію на використання Нової ІВ.

5.4.6. Виплати ЗВО/НУ з боку Організації за надання ліцензії на використання Нової ІВ та за передання майнових прав на Нову ІВ, а також за надання ліцензії на використання Раніше створеної ІВ сплачуються додатково до коштів, що передбачені за виконання договору R&D/договору про співробітництво з проведення досліджень.

5.4.7. Якщо Нову ІВ створено сторонами спільно, сторони укладають договір щодо охорони прав на Нову ІВ та її використання, який визначає у випадку спільних майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок:

частки сторін у спільних правах на винахід. Такі частки мають відповідати творчому вкладу сторін при створенні винаходу;

взаємовідносини сторін з підготовки та подання заявки на реєстрацію винаходу та сторону, яка подає заявку;

сторону(и), яка сплачує витрати за дії, пов'язані з охороною прав ІВ, у тому числі за подання заявки, підтримання чинності патенту;

порядок прийняття сторонами рішень про укладання ліцензійних договорів, надання ліцензій, передання майнових прав інтелектуальної власності на винахід;

порядок отримання, розподілу та перерахування роялті, інших платежів за використання винаходу та передання майнових прав інтелектуальної власності;

у випадку створення стартапів з метою використання винаходу – порядок прийняття рішень щодо його створення;

порядок та розміри виплати винагороди винахідникам та особам, що здійснювали трансфер (у разі їх залучення).

5.5. Умови надання ЗВО/НУ ліцензій на використання Раніше створеної ІВ та Нової ІВ або передання майнових прав на Нову ІВ мають передбачати використання ІВ лише способами, необхідними для комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, та на території, де буде використовуватися ІВ.

5.6. Права на ІВ, що залишаються у ЗВО/НУ, може бути використано для надання ліцензій, передання майнових прав інтелектуальної власності з метою комерціалізації ІВ іншим особам.

5.7. Умови використання Раніше створеної ІВ та Нової ІВ можуть зазначатися в окремому розділі договору R&D або у додатку до нього.

5.8. ЗВО/НУ забезпечує можливість використання ІВ, що створена за договорами R&D, в цілях проведення подальших наукових досліджень та викладання.

5.9. У випадку, якщо ЗВО/НУ надана виключна ліцензія на використання Нової ІВ або передані майнові права інтелектуальної власності на Нову ІВ, у договорі R&D з Організацією визначається, що

Нова ІВ може бути використана ЗВО/НУ в цілях проведення досліджень та викладання.

5.10. При цьому, якщо певні об'єкти Нової ІВ віднесено до конфіденційної інформації/комерційної таємниці, використання такої ІВ ЗВО/НУ має здійснюватися з дотриманням законодавства щодо охорони конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

5.11. Умови використання Раніше створеної ІВ та Нової ІВ, визначені у § 5, зазначаються у договорі R&D з Організацією.

5.12. Під час підготовки проєкту договору R&D та перед його підписанням проєкт договору в обов'язковому порядку передається керівнику Підрозділу з метою отримання рекомендацій щодо його укладання та погодження.

5.13. Необхідно враховувати положення нормативних актів головного розпорядника бюджетних коштів, якому підпорядковується ЗВО/НУ, у частині застосування параграфу 5.

II. УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

§ 6. Підрозділ, який забезпечує управління інтелектуальною власністю

6.1. Управління ІВ у ЗВО/НУ здійснює Підрозділ.

6.2. До роботи Підрозділу залучаються менеджери з трансферу технологій, які виконують функції з управління інтелектуальною власністю, проведення маркетингових досліджень, забезпечують укладання ліцензійних договорів та інших договорів про трансфер технологій, забезпечують роботу зі стартапами тощо.

6.3. Функції Підрозділу включають, зокрема:

виявлення ОПВ, що можуть бути створені під час наукової і науково-технічної діяльності ЗВО/НУ;

забезпечення патентного пошуку за допомогою пошукових систем та баз;

підготовку та подання заявок на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності, отримання охоронних документів;

забезпечення охорони прав інтелектуальної власності;

виявлення комерційно-придатних розробок, аналіз та оцінка можливостей використання ІВ;

забезпечення проведення оцінки технологічного, ринкового та патентного потенціалу розробок;

забезпечення проведення маркетингових досліджень;

розробку стратегії комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;

пошук потенційних клієнтів, ведення переговорів;

розміщення технологічних пропозицій і запитів у мережах з трансферу технологій, в тому числі міжнародних;

забезпечення розробки маркетингової стратегії та забезпечення просування розробок на ринок;

організацію та проведення міжфакультетських нетворкінг-сесій, а також інших заходів, спрямованих на комунікацію учасників інноваційного процесу;

організацію та проведення навчальних та просвітницьких заходів з питань комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;

надання консультацій дослідникам, винахідникам та інноваторам з питань, що належать до його компетенції;

комунікацію з бізнесом, організацію тематичних нетворкінг-сесій, пошук промислових партнерів, створення мережі галузевих бізнес-контактів;

сприяння в укладенні договорів, а також ліцензуванні та управлінні ліцензійними договорами, забезпечення отримання, у тому числі розподілу, доходу (паушальний платіж та/або роялті);

участь в управлінні стартап-школою, інкубатором та акселератором;

комунікацію з інвесторами, пошук та залучення інвестицій;
 комунікацію та співпрацю з науковими парками та іншими інноваційними структурами;
 сприяння управлінню інноваційним районом.

6.4. Основними критеріями успішності функціонування Підрозділу є:

показники щодо патентної активності:

кількість заявок на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності, поданих до уповноважених організацій;

кількість проведених патентних пошуків;

кількість отриманих охоронних документів, зокрема в інших країнах;

показники щодо інноваційної активності:

кількість укладених договорів про трансфер технологій;

кількість переданих технологій;

доходи від комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;

обсяг фінансових надходжень за проектами міжнародного співробітництва;

кількість створених стартапів;

обсяг залучених інвестицій;

інші параметри, визначені ЗВО/НУ.

6.5. Управління ІВ Підрозділ здійснює в такому порядку:
 виявлення ОПІВ та забезпечення набуття прав ЗВО/НУ;
 проведення попередньої оцінки (технологічний та економічний аудит, маркетингові дослідження, оцінка майнових прав на ІВ);
 забезпечення охорони ОПІВ, у тому числі підготовка заявок на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності та здійснення у встановленому порядку реєстрації;

отримання охоронних документів на ОПІВ та підтримка їх чинності;

визначення вартості, проведення оцінки ОПІВ;

постановка на баланс об'єктів інтелектуальної власності;

визнання та бухгалтерський облік нематеріальних активів;

просування на ринок товарів (робіт, послуг), які містять ОПІВ, впровадження ОПІВ;

укладання договорів щодо комерціалізації ОПІВ та трансферу технологій.

§ 7. Виявлення прав на ОПІВ

7.1. При створенні службового ОПІВ працівник (працівники) в обумовлені строки, повинен(ні) надати ЗВО/НУ письмове повідомлення про створений службовий ОПІВ з описом, що розкриває його суть достатньо ясно і повно, за затвердженою ЗВО/НУ формою/онлайн-формою.

7.2. ЗВО/НУ доцільно розробити та затвердити Форму повідомлення про створення ОПІВ.

7.3. Підрозділ ЗВО/НУ розглядає повідомлення не більше як протягом 2 місяців з дня отримання повідомлення про створений ОПІВ, а для сортів рослин – у строк до 1 місяця.

7.4. У разі повідомлення про створений ОПІВ не в повному обсязі Підрозділ подає досліднику запит про надання додаткової інформації про створений ОПІВ. Датою повідомлення про створений ОПІВ є день, в який Підрозділ отримує підписаний всіма дослідниками документ, що містить розкриті в повному обсязі відомості про створений ОПІВ.

7.5. У договорах між ЗВО/НУ та запрошеними дослідниками, студентами ЗВО, аспірантами, ад'юнктами, докторантами (якщо такими договорами передбачено, що майнові права інтелектуальної власності на ОПІВ належать такому ЗВО/НУ) доцільно передбачати зобов'язання таких осіб повідомляти керівнику ЗВО/НУ про створений ОПІВ з описом, що розкриває його суть достатньо ясно і повно.

7.6. З урахуванням пропозицій Підрозділу, ЗВО/НУ протягом 4 місяців (для раціоналізаторських пропозицій – протягом 30 календарних днів) від дати одержання від дослідника повідомлення про створений ОПІВ (крім сортів рослин, для яких цей термін складає 60 календарних днів) приймає одне з рішень щодо:

подачі заявки на одержання охоронного документа на ОПІВ;

передачі права на його одержання іншій особі;

неможливості подачі заявки та отримання охоронного документа та віднесення витрат, понесених на створення ОПІВ, на поточні витрати.

Про прийняте рішення дослідник (дослідники) повідомляється (повідомляються) письмово керівником ЗВО/НУ або керівником Підрозділу.

Після повідомлення про створення ОПІВ у повному обсязі Підрозділу рекомендується внести запис про ОПІВ до свого реєстру ОПІВ.

7.7. ЗВО/НУ доцільно створити реєстр ОПІВ такого/такої ЗВО/НУ.

Підрозділ самостійно обирає форму реєстру ОПІВ, в якому, зокрема, можуть бути зазначені: назва ОПІВ, перелік авторів, найменування власника ОПІВ, номер та дата подання заявки, номер патенту (свідоцтва), оцінена вартість ОПІВ тощо.

7.8. Дослідник зобов'язаний надавати належну допомогу ЗВО/НУ у процесі набуття майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ, що ним створені.

7.9. Протягом терміну, відведеного на оцінку і комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності, повний опис такого об'єкта розкривається третім особам на підставі угоди про конфіденційність.

§ 8. Проведення попередньої оцінки

8.1. Протягом 3 місяців з моменту виявлення прав на ОПІВ Підрозділ здійснює попередню оцінку (технологічний та економічний аудит, маркетингові дослідження) розробки. Проведення попередньої

оцінки здійснюється співробітниками ЗВО/НУ та/або незалежними оцінювачами.

8.2. Метою попередньої оцінки, зокрема, є визначення комерційного та ринкового потенціалу, можливих результатів та шляхів комерціалізації, галузі, напрямків та потенційного масштабу практичного застосування, перспективи такого застосування, соціального та екологічного впливу, оцінка наявних матеріально-технічних ресурсів, необхідних для впровадження, потенційні ринки збуту та їх ємність, ступінь монополізації ринку тощо.

8.3. При здійсненні попередньої оцінки враховуються, зокрема, новизна, значимість для реального сектору економіки чи потреб держави, якість, відповідність стандартам, попит бізнесу, наявність конкурентів, можливий розмір роялті за використання ОПВ, рівень прибутковості потенційних ринків збуту, конкурентоспроможність видів продукції, які можуть бути отримані з використанням ОПВ, індекс дохідності та строк окупності впровадження ОПВ, ефективність вкладених інвестицій і період їх окупності, соціальний ефект від впровадження тощо.

§ 9. Отримання охоронних документів

9.1. З урахуванням пропозицій Підрозділу, ЗВО/НУ протягом 4 місяців (для раціоналізаторських пропозицій – протягом 30 календарних днів) від дати одержання від дослідника повідомлення про створений ОПВ (крім сортів рослин, для яких цей термін складає 60 календарних днів) приймає рішення щодо подання заявки на реєстрацію ОПВ.

9.2. Про прийняте рішення щодо реєстрації створеного ОПВ працівник, дослідник (дослідники), здобувач освіти повідомляється (повідомляються) способом, прийнятим у ЗВО/НУ як спосіб обміну службовою інформацією.

9.3. Відповідальним за підготовку документів, необхідних для реєстрації прав на об'єкти інтелектуальної власності, є Підрозділ ЗВО/НУ.

9.4. Майнові права інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, компонування напівпровідникових виробів, сорти рослин набуваються у порядку, встановленому ЦК України та Законами України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів», «Про охорону прав на сорти рослин».

Набуття майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель засвідчується патентом, набуття майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок, торговельну марку, компонування напівпровідникових виробів засвідчується свідоцтвом. Обсяг правової охорони винаходу та корисної моделі визначається формулою, промислового зразка – сукупністю суттєвих ознак, торговельної марки –

зображенням та переліком товарів і послуг, внесеними до Реєстру зображення торговельної марки, компонування напівпровідникових виробів – сукупністю пов'язаних зображень компонування на матеріальному носії. Умови та порядок видачі патенту/свідоцтва встановлюються відповідно до чинного законодавства.

Обсяг правової охорони на географічне зазначення визначається характеристиками товару і межами географічного місця його походження, зазначеними у Державному реєстрі України географічних зазначень.

Правова охорона географічним зазначенням надається на підставі їх реєстрації та діє безстроково, за винятком випадків дострокового припинення дії реєстрації географічного зазначення, передбачених чинним законодавством.

9.5. Авторське право на твір виникає внаслідок факту створення твору. Для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей. Щоб полегшити захист авторського права на твір, Законом України «Про авторське право і суміжні права» визначена можливість державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір.

Суб'єкт авторського права для засвідчення авторства (авторського права) на оприлюднений чи не оприлюднений твір, факту і дати опублікування твору чи договорів, які стосуються права автора на твір, у будь-який час протягом строку охорони авторського права може зареєструвати своє авторське право. Державна реєстрація не є обов'язковою. Разом із тим, у разі виникнення спірної ситуації щодо використання твору іншою особою, свідоцтво про державну реєстрацію може бути використано як доказ при вирішенні спірного питання, зокрема в судовому порядку.

9.6. Підрозділ зобов'язаний контролювати дотримання строків сплати зборів за підтримання чинності майнових прав інтелектуальної власності, що належать ЗВО/НУ.

9.7. Дія патенту України на винахід/корисну модель та свідоцтва на промисловий зразок припиняється у разі несплати у встановлений строк річного збору за підтримання його чинності. Річний збір за підтримання чинності патенту/свідоцтва сплачується за кожний рік його дії, починаючи від дати подання заявки.

Дія свідоцтва на торговельну марку припиняється у разі несплати у встановлений строк збору за продовження його чинності. Збір за продовження чинності свідоцтва сплачується не раніше ніж за 6 місяців до закінчення строку дії свідоцтва на торговельну марку.

Документ про першу сплату зазначеного збору має надійти до НОІВ не пізніше 4 місяців від дати публікації відомостей про видачу патенту на винахід/корисну модель. Документ про сплату збору за кожний наступний

рік має надійти або бути відправленим до НОІВ до кінця поточного року дії патенту, за умови сплати збору протягом його останніх 4 місяців.

Річний збір сплачується за кожний рік дії свідоцтва на промисловий зразок, рахуючи від дати подання заявки. Документ про першу сплату зазначеного збору має надійти до НОІВ одночасно з документом про сплату збору за видачу свідоцтва. Документ про сплату збору за кожний наступний рік має надійти до НОІВ до кінця поточного року, за умови сплати збору протягом двох останніх його місяців.

9.8. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин припиняється достроково у разі несплати збору за підтримання його чинності. Збір за підтримання чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин або чинності майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту рослин сплачується за кожний рік, починаючи з календарного року, наступного за роком державної реєстрації прав. Збір за наступний рік сплачується протягом чотирьох останніх місяців поточного календарного року. Збір за підтримання чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин або чинності майнового права інтелектуальної власності на поширення сорту рослин у першому календарному році, наступному за роком державної реєстрації, може бути сплачено також протягом перших чотирьох місяців цього року. Чинність прав припиняється з першого дня року, за який збір не сплачено.

§ 10. Проведення оцінки вартості ОПІВ

10.1. ЗВО/НУ здійснює оцінку вартості майнових прав ІВ, у разі: введення у господарській обіг з метою здійснення бухгалтерського обліку майнових прав на ОПІВ;

необхідності визначення вартості ОПІВ при придбанні або відчуженні майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ;

необхідності визначення вартості майнових прав ІВ, які передаються на підставі договору про передання таких прав чи ліцензійних договорів на право використання таких об'єктів, у тому числі договорів про трансфер технологій;

визначення розміру компенсації (розміру відшкодування), яку потрібно сплатити відповідно до чинного законодавства суб'єкту права інтелектуальної власності за порушення його майнових прав ІВ (оцінка збитків);

внесення майнових прав ІВ при здійсненні інноваційних чи інвестиційних проєктів;

здійснення корпоративних операцій, пов'язаних з емісією (ремісією) статутних фондів інших юридичних осіб, до складу засновників яких входить ЗВО/НУ;

необхідності передачі майнових прав ІВ у заставу з метою отримання кредитів;

необхідності проведення приватизації (відчуження) майна;
в інших випадках, встановлених чинним законодавством.

10.2. У випадках, визначених законодавством, ЗВО/НУ проводить оцінку майнових прав ІВ на підставі договору з суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання та ЗВО/НУ – замовником оцінки.

10.3. Процедура оцінки завершується складенням Звіту про оцінку майнових прав інтелектуальної власності, що складається у повній формі та обов'язково має містити висновок про вартість об'єкта оцінки на дату оцінки.

§ 11. Визнання та бухгалтерський облік нематеріальних активів

11.1. Придбаний або отриманий об'єкт нематеріальних активів зараховується на баланс, якщо одночасно виконуються такі умови:

підприємство здійснює його контроль;
існує імовірність отримання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням;

його вартість може бути достовірно визначена.

11.2. Об'єкт нематеріальних активів, отриманий в результаті розробки, зараховується на баланс, якщо підприємство має:

намір, технічну можливість та ресурси для доведення об'єкта нематеріальних активів до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;

можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання об'єкта нематеріальних активів;

інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою об'єкта нематеріальних активів.

Якщо об'єкт нематеріальних активів не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

11.3. Не визнаються нематеріальним активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені, витрати на:

дослідження;

підготовку і перепідготовку кадрів;

рекламу та просування продукції на ринку;

створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;

підвищення ділової репутації підприємства, передплату (придбання) видань, створення торговельних марок.

11.4. Придбані (створені) об'єкти нематеріальних активів зараховуються на баланс за первісною вартістю.

11.5. У разі придбання об'єкта нематеріальних активів за плату (грошову компенсацію) його первісна вартість складається з ціни (вартості) придбання (окрім отриманих торговельних знижок), мита, непрямих податків, що не підлягають відшкодуванню, та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з його придбанням та доведенням до стану, у якому цей об'єкт придатний для використання за призначенням. Фінансові витрати включаються до первісної вартості об'єкта нематеріальних активів у порядку, визначеному Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.05.2006 за № 610/12484.

11.6. У разі придбання об'єкта нематеріальних активів в обмін на подібний об'єкт первісна вартість такого об'єкта дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта нематеріальних активів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю об'єкта нематеріальних активів, отриманого в обмін на подібний актив, є його справедлива вартість із включенням різниці між залишковою та справедливою вартістю до фінансових результатів (витрат) звітного періоду.

11.7. У разі придбання об'єкта нематеріальних активів в обмін (або частковий обмін) на неподібний актив первісна вартість такого об'єкта дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.

11.8. У разі безоплатного отримання об'єкта нематеріальних активів первісною вартістю такого об'єкта є його справедлива вартість на дату отримання з урахуванням мита, непрямих податків (якщо вони не підлягають відшкодуванню) та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з його отриманням та доведенням до стану, у якому цей об'єкт придатний для використання за призначенням. Справедлива вартість об'єкта нематеріальних активів дорівнює поточній ринковій вартості, а за відсутності такої вартості – оціночній вартості, яку підприємство сплатило б за цей об'єкт у разі операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, виходячи з наявної інформації. Такою інформацією може бути, зокрема, експертна оцінка суб'єкта оціночної діяльності.

11.9. У разі отримання об'єкта нематеріальних активів в якості внеску до статутного капіталу підприємства первісною вартістю такого об'єкта визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства його справедлива вартість з урахуванням мита, непрямих податків (якщо вони не підлягають відшкодуванню) та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з його придбанням і доведенням до стану, у якому він придатний для використання за призначенням.

11.10. У разі отримання об'єкта нематеріальних активів в результаті об'єднання підприємств такий об'єкт оцінюється за його справедливою вартістю.

Первісна вартість окремого об'єкта нематеріальних активів, сплачених за кілька об'єктів нематеріальних активів загальною сумою, визначається шляхом розподілу сплаченої суми пропорційно до справедливої вартості кожного з придбаних об'єктів.

11.11. У разі створення об'єкта нематеріальних активів підприємством до первісної вартості такого об'єкта включаються прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням цього об'єкта та доведенням його до стану, придатного для використання за призначенням (оплата реєстрації юридичного права, збір за подання заявки про реєстрацію об'єкта права інтелектуальної власності, збір за публікацію відомостей про видачу свідоцтва, патенту, сплата державного мита за видачу свідоцтва, патенту тощо).

Первісна вартість об'єкта нематеріальних активів збільшується на суму витрат, пов'язаних із удосконаленням такого об'єкта і підвищенням його можливостей та строку корисного використання, які сприятимуть збільшенню первісно очікуваних майбутніх економічних вигод від його використання.

Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта нематеріальних активів в придатному для використання стані та отримання первісно визначеного розміру майбутніх економічних вигод від його використання, включаються до складу витрат звітного періоду.

11.12. Витрати на придбання, створення та удосконалення об'єктів нематеріальних активів відображаються на субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів». Фактичні витрати на придбання, створення та удосконалення об'єктів нематеріальних активів, використання яких на дату балансу за призначенням не відбулося (не введені в господарський оборот), відображаються у складі незавершених капітальних інвестицій у нематеріальні активи.

11.13. Об'єкт нематеріальних активів, наданий правовласником (ліцензіаром) в користування (при збереженні виключних прав на результат інтелектуальної діяльності), залишається на балансі правовласника (ліцензіара) із зазначенням в аналітичному обліку інформації про передачу цього об'єкта у користування іншій особі.

11.14. Об'єкт нематеріальних активів, отриманий в користування, обліковується користувачем (ліцензіатом) на позабалансовому рахунку в оцінці, визначеній, виходячи із розміру винагороди, встановленого в договорі. При цьому платежі за надане право використання результатів інтелектуальної діяльності у вигляді періодичних платежів, обчислених у порядку та строки, встановлені договором, включаються користувачем (ліцензіатом) до витрат звітного періоду.

11.15. ЗВО/НУ веде бухгалтерський облік нематеріальних активів відповідно до національних/міжнародних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики та НП(С)БО, у тому числі і в державному секторі.

11.16. Введення в господарський оборот об'єктів інтелектуальної власності, їх інвентаризація, виведення (списання) з господарського обороту та ведення аналітичного обліку оформляється типовими формами первинного обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2004 № 732, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 14.12.2004 за № 1580/10179. Для ведення аналітичного обліку та оформлення операцій з іншими нематеріальними активами можуть також застосовуватися ці типові форми первинного обліку із зазначенням у цьому разі назви і реквізитів форми щодо нематеріальних активів.

11.17. На кожний об'єкт нематеріальних активів комісією складається (в одному примірнику) Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів. У цьому документі зазначаються, зокрема, правові умови введення об'єкта нематеріальних активів в господарський оборот, тобто зазначаються назви документів, згідно з якими такий об'єкт вводиться в господарський оборот, – договір на використання майнових прав інтелектуальної власності, ліцензійний договір, дата акта приймання-передачі об'єкта нематеріальних активів, документи (довідки), що описують сам об'єкт нематеріальних активів або порядок його використання (письмовий та/або образотворчий опис з формулою, креслення, схема, зразок, дискета, аудіо-, відеокасета тощо), вартість, строк корисного використання, особа, відповідальна за використання об'єкта. Акт введення в господарський оборот права на використання вигод від скорочення викидів парникових газів складається за наявності верифікаційного в основу про обсяги скорочення антропогенних викидів парникових газів. При складанні акта комісія пересвідчується у наявності документів, що дають змогу ідентифікувати об'єкт нематеріального активу, який вводиться у господарський оборот.

11.18. Первинні документи про витрати на об'єкт нематеріальних активів, отриманий в результаті розробки, повинні, зокрема, містити інформацію про зміст витрат (виконання робіт зі створення нематеріального активу, витрачання матеріальних цінностей на створення об'єкта), кількісні і вартісні показники таких витрат, підписи уповноважених посадових осіб.

11.19. На кожний об'єкт нематеріальних активів бухгалтерською службою підприємства, за даними Акта введення в господарський оборот, відкривається Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів. Допускається також ведення

аналітичного обліку в одній інвентарній картці групи однотипних за призначенням та умовами використання об'єктів, що вводяться (надійшли) у господарський оборот в одному календарному місяці та закріплюються за однією відповідальною за їх використання особою.

11.20. Списання (ліквідація) об'єкта нематеріальних активів оформляється комісією Актом вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (у двох примірниках) на кожний окремий об'єкт нематеріальних активів.

11.21. Для систематизації на рахунках бухгалтерського обліку інформації, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах щодо операцій з нематеріальними активами, можуть застосовуватися такі реєстри синтетичного та аналітичного обліку: журнал 4, відомість 4.1 аналітичного обліку капітальних інвестицій і відомість 4.3 аналітичного обліку нематеріальних активів, форми яких затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 № 356, або відомість 4-м, форма якої затверджена наказом Міністерства фінансів України від 25.06.2003 № 422.

11.22. ЗВО/НУ при постановці на бухгалтерський облік нематеріальних активів виходить із такого загального порядку дій:

Необхідними є розробка та впровадження окремих положень облікової політики ЗВО/НУ щодо створення, оцінки, визначення собівартості, інвентаризації, амортизації, прийняття на баланс, списання ОПВ тощо.

Собівартість майнових прав інтелектуальної власності може визначатися за витратним підходом (загальна сума витрат на створення та доведення до стану, придатного до використання) або, у випадку придбання майнових прав інтелектуальної власності, – за вартістю придбання, або за результатами оцінки, проведеної незалежним сертифікованим оцінювачем.

Первісна вартість визначається відповідно до вимог НП(С)БО «Нематеріальні активи» та інших нормативних документів.

Здійснення операцій з ОПВ відбувається на підставі цивільно-правових договорів, у тому числі зазначених у цих Методичних рекомендаціях. Невід'ємною частиною таких договорів повинні бути: Акт приймання-передачі майнових прав на ОПВ (або права на використання ОПВ), акт приймання-передачі ОПВ, акт введення в експлуатацію ОПВ (наказ про введення в експлуатацію ОПВ).

Нематеріальні активи відображаються в бухгалтерському обліку та звітності за первісною вартістю, а об'єкти, які переоцінювались, – відновлювальною вартістю.

Враховуючи ознаки нематеріальних активів та з урахуванням пп. 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу України (далі – ПК України) та інших нормативно-правових актів, необхідно визначити, до якої групи слід віднести кожний окремий ОПВ. Нематеріальні активи для взяття на

облік повинні бути закінченими та можуть бути засвідченими відповідними охоронними (правовстановлюючими) документами (патентом, свідоцтвом тощо) у порядку, встановленому чинним законодавством України.

Введення в експлуатацію кожного окремого ОПІВ та віднесення на відповідний рахунок бухгалтерського обліку відбувається за первісною вартістю або договірною ціною, згідно з рішенням постійно діючої комісії ЗВО/НУ з питання прийняття на облік, нарахування зносу, інвентаризації та списання.

Коли завершений звіт НДР, як розробка, не набуває ознак ОПІВ у складі нематеріальних активів в бухгалтерському обліку Замовника, то цьому передують застереження у договорі про розробку та використання звіту завершеної НДР. Такий звіт завершеної НДР після підписання акта приймання-передачі для Виконавця набуває статус розробки, яка має загальний науково-практичний або науково-методичний характер або є результатом пошукового проміжного дослідження та відображається у складі витрат поточного періоду. У цьому випадку витрати, здійснені на НДР, для Виконавця визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені. Підставою для визнання таких витрат для Замовника та Виконавця є акт приймання-передачі робіт/послуг.

Якщо за умовами договору завершені НДР в бюджетних установах, які здійснюють у державному секторі наукову діяльність, передбачено в процесі виконання дослідження за відповідною тематикою НДР, проведення узагальнень на виході у вигляді монографії, брошур, наукових статей, наукових коментарів, методичних рекомендацій тощо, то витрати на НДР для Виконавця визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, з урахуванням витрат на розробку монографій, брошур, наукових статей, наукових коментарів, методичних рекомендацій тощо відповідно до кошторису.

Якщо у договорі на розробку НДР не можна визначити вартість конкретних видів ОПІВ, у зв'язку з їх відсутністю, тоді Виконавець враховує лише загальні витрати на розробку НДР у тому звітному періоді, протягом якого вони були здійснені, з урахуванням витрат на розробку відповідної кількості монографій, брошур, наукових статей, наукових коментарів тощо. Зазначені види результатів творчої діяльності дослідників ЗВО/НУ (монографії, брошури, наукові статті, наукові коментарі, методичні розробки тощо) не набувають ознак активів та відносяться ЗВО/НУ на витрати того звітного періоду, у якому вони були понесені.

Згідно з умовами договору завершені НДР в бюджетних ЗВО/НУ, які здійснюють у державному секторі наукову діяльність, необхідно створити відповідний науковий звіт за відповідною науковою тематикою та відобразити витрати за такими НДР у відповідних регістрах бухгалтерського обліку як розробки. Оформлення наукового звіту по

відповідних НДР є підставою для звітування про цільове використання фінансових коштів за призначенням.

Введення в господарський оборот, використання, облік, здійснення переоцінки та вибуття придбаних (створених) ОПВ у складі нематеріальних активів відбувається згідно з рішенням постійно діючої комісії ЗВО/НУ з прийняття на облік, нарахування зносу, інвентаризації та списання з дотримання вимог чинного законодавства України.

Нарахування зносу на ОПВ відбувається з урахуванням вимог чинного законодавства України та з урахуванням строків дії права користування нематеріальних активів, які визначаються, виходячи зі строку, вказаного у правовстановлюючому документі.

Для майнових прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування напівпровідникових виробів, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо, крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті, строк дії права користування встановлюється відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 5 років.

Для авторського права та суміжних прав (літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (баз даних), фонограми, відеограми, програми організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті, строк дії права користування встановлюється відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки.

Для комерційних позначень (права на торговельні марки), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті, строк дії права користування – відповідно до правовстановлюючого документа.

Якщо відповідно до правовстановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк корисного використання визначається платником самостійно, але не може становити менше 2 та більше 10 років.

Для обліку зносу нематеріальних активів призначений пасивний рахунок 133 «Знос нематеріальних активів».

§ 12. Інвентаризація нематеріальних активів

Інвентаризацію нематеріальних активів проводять з урахуванням норм Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, та Методичних рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 16.11.2009 № 1327.

12.1. Під час інвентаризації нематеріальних активів:

виявляють фактичну наявність нематеріальних активів;

установлюють лишки або нестачі нематеріальних активів шляхом зіставлення фактичної їхньої наявності з даними бухгалтерського обліку;

виявляють нематеріальні активи, які частково втратили свою первісну якість і споживчу властивість, застарілі й такі, що не використовуються;

виявляють активи, що не відповідають критеріям визнання.

Наявність нематеріальних активів встановлюють за документами, що були підставою для оприбуткування, або за документами, якими оформлено майнові права. Одночасно на підставі цих документів перевіряють обґрунтованість їхнього оприбуткування.

12.2. До інвентаризаційного опису вносяться дані про назву нематеріального активу, характеристику, призначення, дату придбання (введення в експлуатацію), первісну (переоцінену) вартість, суму накопиченої амортизації, строк корисного використання, кількість та вартість об'єкта чи групи об'єктів нематеріальних активів. Інвентаризаційний опис складається за об'єктами нематеріальних активів чи групами однотипних за призначенням і умовами використання об'єктів нематеріальних активів та окремо за кожною матеріально відповідальною особою.

12.3. У разі виявлення лишків об'єктів нематеріальних активів до інвентаризаційного опису вони вносяться із зазначенням необхідних даних. Оцінка таких об'єктів проводиться за справедливою вартістю. Суб'єкти державного сектору економіки визначають вартість об'єктів прав інтелектуальної власності, що перебувають у державній власності або були створені (придбані) за державні кошти, згідно із законодавством.

12.4. Дані інвентаризації нематеріальних активів записуються в інвентаризаційні описи окремо, за місцезнаходженням об'єктів нематеріальних активів матеріально відповідальними особами, використання тощо.

12.5. Для узагальнення результатів інвентаризації нематеріальних активів може бути використано, зокрема, інвентаризаційний опис за формою № НА-4.

12.6. Однак, оскільки до складу нематеріальних активів входять не лише об'єкти права інтелектуальної власності, а й інші об'єкти, то для узагальнення результатів їхньої інвентаризації на практиці може використовуватись також інвентаризаційний опис необоротних активів.

12.7. Описи складають в одному примірнику за кожним місцем знаходження нематеріальних активів і за кожною матеріально відповідальною особою. Оформлені описи підписують усі члени інвентаризаційної комісії та особа, відповідальна за використання нематеріальних активів.

12.8. При виявленні у ЗВО/НУ не взятих на облік нематеріальних активів, а також тих, щодо яких в облікових регістрах вказані неповні дані або ці дані відсутні, інвентаризаційна комісія повинна включити їх до

інвентаризаційного опису з визначенням у межах своїх повноважень відсутніх показників цих активів.

12.9. Нематеріальні активи, одержані безоплатно або виявлені під час інвентаризації (лишки), обліковуються за справедливою вартістю, яка визначається або комісією ЗВО/НУ, або незалежним сертифікованим оцінювачем.

12.10. Після закінчення інвентаризації оформлені інвентаризаційні описи (акти) та протоколи подаються в бухгалтерію ЗВО/НУ для перевірки, виявлення і відображення в обліку результатів інвентаризації. При цьому кількісні та цінові показники за даними бухгалтерського обліку проставляються проти відповідних даних опису і шляхом співставлення виявляються розходження між даними інвентаризації і даними обліку.

§ 13. Оподаткування

13.1. ЗВО/НУ має виходити з того, що операції з ОПВ підлягають оподаткуванню в порядку, визначеному ПК України та іншими нормативно-правовими документами з урахуванням особливостей.

13.2. Придбання нематеріальних активів.

13.2.1. Надходження нематеріальних активів здійснюється на умовах договору за ціною, узгодженою сторонами договору, яка оформляється протоколом погодження ціни, що є невід'ємною частиною договору.

13.2.2. Нематеріальні активи можуть надходити до ЗВО/НУ:

на безоплатній основі на умовах реструктуризації бюджетних установ за принципом передачі з балансу на баланс, спонсорських внесків;

за рахунок коштів ЗВО/НУ;

на умовах обміну подібних та неподібних нематеріальних активів;

на умовах сумісної діяльності зі збереженням права власності на ОПВ у складі нематеріальних активів контрагентами договору;

на умовах створення у ЗВО/НУ своїми силами;

на умовах створення у ЗВО/НУ із залученням запрошених дослідників на договірних умовах;

на умовах їх подальшої реалізації іншим особам з урахуванням вимог правового режиму власності на ОПВ, створені за бюджетні кошти;

на умовах внесення до статутного капіталу.

13.3. Продаж нематеріальних активів.

13.3.1. ЗВО/НУ має виходити з розуміння, що відчуження майнових прав інтелектуальної власності оподатковується в розумінні операцій з продажу нематеріальних активів.

Продаж нематеріальних активів здійснюється на умовах договору за ціною, узгодженою сторонами, що оформлюється протоколом погодження договірної ціни, який є додатком до такого договору та невід'ємною його частиною.

Операція з продажу (реалізації) нематеріального активу відображається у бухгалтерському/податковому обліку ЗВО/НУ, у разі,

якщо ЗВО/НУ є платником податку на прибуток, як продаж (реалізація) товару.

13.3.2. Для ЗВО/НУ, що утримуються за рахунок бюджетних коштів та є неприбутковими організаціями, для яких створення ОПІВ допускається їх статутом (положенням), операції з продажу нематеріальних активів можуть розглядатися як пасивний дохід у випадку, коли такий продаж прописаний у статуті організації або у переліку надання платних послуг. Згідно з пп.133.4.2 п. 133.4 ст. 133 ПК України доходи (прибутки) неприбуткової організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами.

13.3.4. В усіх інших випадках операції з продажу нематеріальних активів є об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств. З урахуванням пп. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 ПК України прибуток із джерелом походження з України та за її межами визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III ПК України.

13.4. Оподаткування роялті.

13.4.1. ЗВО/НУ при розпорядженні майновими правами інтелектуальної власності може отримувати ліцензійні платежі (паушальний платіж та/або роялті).

13.4.2. Згідно з пп. 14.1.55 та пп.14.1.255 п. 14.1 ст. 14 ПК України роялті – будь-який платіж, в тому числі платіж, що сплачується користувачем об'єктів авторського права і (або) суміжних прав на користь організацій колективного управління, відповідно до Закону України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав», отриманий як винагорода за використання або за надання права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а саме на будь-які літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, передачі (програми) організацій мовлення, інші аудіовізуальні твори, будь-які права, які охороняються патентом, будь-які зареєстровані торговельні марки (знаки на товари і послуги), права інтелектуальної власності на дизайн, секретне креслення, модель, формулу, процес, права інтелектуальної власності на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау). Роялті є доходом із джерелом його походження з України, тобто доходом, отриманим резидентами або нерезидентами від будь-яких видів їхньої діяльності на території України.

13.4.3. Відповідно до пункту 20 НП(С)БО 15 «Дохід» дохід, який виникає в результаті використання активів підприємства іншими сторонами, визнається у вигляді процентів, роялті та дивідендів, якщо:

імовірне надходження економічних вигод, пов'язаних з такою операцією;

дохід може бути достовірно оцінений;

роялті визнається за принципом нарахування згідно з економічним змістом відповідної угоди та визнається на дату складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує фактичне надання послуг.

13.4.4. Датою отримання доходів у вигляді ліцензійних платежів (у тому числі роялті) за використання ОПІВ є дата нарахування таких доходів та складання відповідного акта про надання права на використання ОПІВ, що встановлена відповідно до умов укладених договорів.

13.4.5. Витрати, понесені зі сплати роялті, відображаються у податковій декларації з податку на прибуток підприємств (квартальна, річна). Питання, в якому рядку їх відображати, залежить від ідентифікації витрат.

13.5. Оподаткування авторської винагороди дослідникам/авторам.

13.5.1. Дослідники, що створюють в ЗВО/НУ службові ОПІВ, мають право на виплату авторської винагороди від ЗВО/НУ згідно з чинним законодавством України, з урахуванням положень пункту 3.4 розділу III цих Методичних рекомендацій.

13.5.2. Виплата авторської винагороди здійснюється ЗВО/НУ з урахуванням таких положень ПК України.

Податок на доходи фізичних осіб.

Згідно з пп. 168.1.1 п. 168.1 ст. 168 ПК України ЗВО/НУ як податковий агент, що нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок на доходи фізичних осіб (далі –ПДФО) із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, яка визначена в п. 167.1 ст. 167 ПК України.

Якщо винагорода за цивільно-правовим договором була нарахована, але не виплачена, то ПДФО сплачується у строки, встановлені для місячного податкового періоду.

Військовий збір.

Відповідно до підпункту 1.4 пункту 16 підрозділу 10 розділу XX ПК України нарахування, утримання та сплата (перерахування) військового збору до бюджету здійснюється у порядку, встановленому статтею 168 ПК України для податку на доходи фізичних осіб, за ставкою, визначеною підпунктом 1.3 пункту 16 підрозділу 10 розділу XX ПК України (1,5 відсотка від об'єкта оподаткування).

Відповідно, військовий збір утримується та перераховується до бюджету у такі самі строки, що і ПДФО.

Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування нараховується та сплачується в бюджет у розмірі 22 % об'єкта оподаткування.

13.6. Обмеження операцій з ОПІВ у бюджетних установах.

13.6.1. Статутні документи ЗВО/НУ як неприбуткових організацій повинні містити вичерпний перелік видів їх діяльності (основної діяльності), видів доходу, які не передбачають одержання прибутку згідно з нормами чинного законодавства, що регулюють їх діяльність. Зазначене застереження має обов'язковий характер для всіх ЗВО/НУ, які виконують роботи/надають послуги у вигляді створення, використання, надання дозволу на використання ОПІВ.

13.6.2. Під терміном «основна діяльність» розуміється діяльність неприбуткових організацій, яка визначена для них як основна відповідно до чинного законодавства, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації, у тому числі просвітня, культурна, наукова, освітня, соціальна та інші подібні послуги для суспільного споживання тощо. Для ЗВО законом, що регулює його діяльність, є Закон України «Про вищу освіту». Для наукових установ таким законом є Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». До основної діяльності також може включатись продаж неприбутковою організацією товарів, виконання робіт, надання послуг, які пропагують принципи та ідеї, для захисту яких було створено таку неприбуткову організацію, та які відповідають її статутній діяльності.

13.6.3. Закріплені чинним законодавством вимоги вимагають від керівництва ЗВО/НУ передбачити у своїх статутах (положеннях) здійснення господарських операцій з ОПІВ у складі нематеріальних активів та їх комерціалізацію.

§ 14. Просування на ринок (впровадження ОПІВ)

14.1. Підрозділ ЗВО/НУ забезпечує розроблення маркетингової стратегії.

14.2. На цьому етапі Підрозділ забезпечує:

здійснення оцінки ринків збуту (впровадження) (зокрема, визначаються потенційні ринки збуту та їх ємність, надається характеристика учасників ринку, їх частки на ринку, а також динаміка потенційних ринків збуту, їх рівень прибутковості; оцінюється можливий розмір роялті від використання ОПІВ; досліджуються конкуренти);

здійснення оцінки конкурентоспроможності видів продукції, які можуть бути вироблені з використанням ОПІВ;

здійснення оцінки попиту та пропозиції, ступеня монополізації ринку;

здійснення опитування потенційних споживачів;

здійснення аналізу ризиків, пов'язаних з комерціалізацією майнових прав інтелектуальної власності, дослідження сильних та слабких сторін, а також факторів, які можуть вплинути на просування на ринок (зокрема, здійснення SWOT-аналізу, PEST-аналізу тощо);

окреслення можливих варіантів та способів виходу на ринок;

здійснення оцінки витрат, необхідних для впровадження на ринок.

14.3. З моменту постановки на бухгалтерський облік Підрозділ організовує просування на ринок ОПІВ відповідно до маркетингової стратегії, зокрема через:

власні контакти та переговори з потенційними партнерами, інвесторами, підприємствами;

участь у виставках, фестивалях інновацій та інших заходах;

розміщення на платформах, спрямованих на комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності, створення вебсайту;

презентації інвесторам тощо.

§ 15. Укладання договору

15.1. Підрозділ ЗВО/НУ забезпечує проведення зустрічей авторів та потенційних користувачів ОПІВ, метою яких є обговорення умов договору, визначення обсягів винагороди та розподіл доходів від використання ІВ та укладання відповідного договору, спрямованого на комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності.

15.2. ЗВО/НУ комерціалізує майнові права інтелектуальної власності шляхом:

використання у власній господарській діяльності;

передання (відчуження) майнових прав у випадках, передбачених чинним законодавством;

надання прав на використання ОПІВ на підставі ліцензійного договору (ліцензування);

внесення до статутного капіталу інших юридичних осіб;

здійснення інших форм трансферу технологій.

15.3. ЗВО/НУ комерціалізує майнові права інтелектуальної власності на підставі укладених договорів.

15.4. Розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права та суміжних прав, на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, компонування напівпровідникових виробів, сорти рослин може здійснюватися на підставі:

трудоного договору (контракту) – в частині умов щодо розподілу майнових прав інтелектуальної власності на службові ОПІВ, якщо їх створено у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи доручення роботодавця;

ліцензійного договору про надання права використання ОПІВ;

договору про створення за замовленням і використання ОПІВ;

договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;

договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт;

іншого правочину щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права та суміжних прав, крім вищезазначених договорів, може здійснюватися на підставі вільних публічних ліцензій, які є договорами приєднання.

15.5. ЗВО/НУ здійснює державну реєстрацію договорів про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти авторського права та суміжних прав, на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, компонування напівпровідникових виробів, сорти рослин відповідно до чинного законодавства України.

15.6. Найбільш поширеними способами комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності є укладання ліцензійного договору про надання права використання ОПВ, створення стартапів (подальше ліцензування у стартапи).

§ 16. Робота зі стартапами

16.1. ЗВО/НУ через Підрозділ здійснює роботу зі стартапами, зокрема, бере участь у навчанні, менторстві, інкубаційних програмах, наданні у користування приміщень, пошуку інвесторів, розробленні бізнес-плану та фінансової моделі.

16.2. На початкових етапах розвитку стартапу:

на етапі створення стартапу (формування ідеї (pre-seed)) ЗВО/НУ бере участь у перевірці гіпотези про те, чому ідея цінна і для кого шляхом виявлення потенційних розробок та навчання у стартап-школі (надання підтримки для розробки бізнес-моделі та мінімально життєздатного продукту (MVP));

на етапі оцінки стартапу (запуску та випробування (seed)) ЗВО/НУ бере участь у перевірці того, чи є ідея продукту комерційно релевантною та цінною, за допомогою забезпечення менторства, інкубації та надання інноваційного простору (зокрема, приміщень інноваційних структур тощо);

на етапі розвитку стартапу (зростання (серія А)) ЗВО/НУ бере участь у розробці комерційного продукту як доказу того, що бізнес-модель працює, шляхом забезпечення менторства, акселерації, пошуку інвестицій, надання приміщення в оренду;

на етапі масштабування стартапу (серія В) ЗВО/НУ бере участь у розширенні бізнес-моделі до самоокупної життєздатної компанії шляхом забезпечення надання різного спектра послуг, пошуку інвестицій, надання приміщення в оренду тощо.

16.3. На пізньому етапі розвитку стартапу (зрілість (серія С)) ЗВО/НУ бере участь у забезпеченні високої рентабельності стартапу, розробленні інноваційної продукції, забезпеченні виходу на нові ринки шляхом надання різного спектра послуг, пошуку інвестицій, надання приміщення в оренду тощо.

На цьому етапі зростання, масштабування та зрілості ЗВО/НУ укладає із новоутвореною компанією ліцензійний договір на використання ОПІВ.

§ 17. Трансфер технологій

17.1. При трансфері технологій визначаються складові технології (ОПІВ, ноу-хау тощо). Трансфер технологій здійснюється шляхом:

надання прав на її використання на підставі ліцензійного договору та інших договорів про трансфер технологій;

передання (відчуження) у випадках, передбачених законодавством, технології та/або її складових;

внесення майнових прав на ОПІВ до статутного капіталу інших юридичних осіб у порядку, передбаченому чинним законодавством.

17.2. Під час передачі (трансферу) технологій ЗВО/НУ укладає договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності з урахуванням вимог Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», Типових вимог до узгоджених дій суб'єктів господарювання у сфері трансферу технологій, дотримання яких дозволяє здійснювати ці узгоджені дії без дозволу органів Антимонопольного комітету України, та інших актів законодавства у сфері трансферу технологій.

17.3. У договорі про трансфер технологій чи разом з договором про трансфер технологій ЗВО/НУ може укладати договори, в яких може бути визначено:

гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно можливості досягнення економічних показників і виробництва продукції із застосуванням цих технологій та складових;

гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно конфіденційності та нерозголошення інформації третім особам;

проведення комплексу інженерних, екологічних або інших робіт, необхідних для застосування технологій та їх складових;

обслуговування обладнання.

17.4. При здійсненні трансферу технологій відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» не допускається укладення договорів про трансфер технологій, які передбачають:

ввезення в Україну технологій та/або їх складових, які можуть завдати шкоди навколишньому природному середовищу або здоров'ю людей;

здійснення виплат, що значно перевищують ціну технології та її складових;

встановлення зобов'язань щодо придбання в особи, яка передає технологію та/або її складові, сировини, напівфабрикатів, обладнання та його комплектувальних частин, що не застосовуються під час виробництва відповідної продукції;

встановлення зобов'язань щодо переважного продажу продукції, виготовленої із застосуванням технології, покупцям, визначеним особою, яка передає цю технологію, та використання визначеного нею персоналу;

право особи, яка передає технологію, визначати ціну продажу або реекспорту продукції, виготовленої із застосуванням цієї технології;

встановлення необґрунтованих обмежень обсягу виробництва продукції;

встановлення обмежень, які суперечать законодавству, стосовно використання майнових прав на технології та їх складові;

заборону використання аналогічних або більш досконаlih технологій та їх складових;

заборону або обмеження експорту продукції, виготовленої із застосуванням технології;

встановлення зобов'язань щодо використання запатентованого ОПВ, який не використовується у процесі застосування технологій.

ІІІ. РОЗПОДІЛ ВИНАГОРОДИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДУ, ОТРИМАНОГО ВІД КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 18. Розподіл винагороди від використання ОПІВ

18.1. Стимулювання інтелектуальної, творчої діяльності ЗВО/НУ здійснюється на двох рівнях:

на рівні держави шляхом:

встановлення пільг по сплаті зборів за дії, пов'язані з охороною прав інтелектуальної власності на ОПІВ, стосовно реєстрації прав інтелектуальної власності на ОПІВ;

присвоєння почесних звань;

на рівні ЗВО/НУ шляхом

сплати авторської винагороди дослідникам;

винахідникам впроваджених у галузі економічної, соціально-культурної сфери винаходів, що мають важливе економічне і соціальне значення, може присвоюватися почесне звання «Заслужений винахідник України»;

авторам високоефективних, широко поширених в Україні сортів рослин може присвоюватися почесне звання «Заслужений селекціонер України».

18.2. Винагорода від використання ОПІВ розподіляється між дослідниками – авторами ОПІВ. Розподіл винагороди від використання ОПІВ може розподілятися також між менеджерами з трансферу технологій, підрозділом ЗВО/НУ, де працює дослідник та ЗВО/НУ.

18.3. ЗВО/НУ доцільно розробити та затвердити Положення про преміювання та винагороду ЗВО/НУ, у якому буде передбачено встановлення матеріальних заохочень за створення та комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності.

§ 19. Винагорода дослідникам/авторам

19.1. ЗВО/НУ здійснює виплату винагороди дослідникам/авторам/працівникам на підставі Положення про преміювання/виплату винагороди ЗВО/НУ.

19.2. ЗВО/НУ здійснює виплату винагороди за створення ОПІВ на підставах, передбачених законодавством, шляхом укладання договору та/або видання наказу про виплату винагороди за створення ОПІВ.

19.3. ЗВО/НУ виплачує винагороду у вигляді виплат, що не належать до фонду оплати праці.

19.4. Ставка винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав визначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за

використання об'єктів авторського права і суміжних прав» № 72 від 18.01.2003.

19.5. Ставка винагороди дослідникам/авторам технології та/або її складових становить:

у разі укладення ліцензійного договору – не менш як 20 відсотків паушальних та періодичних платежів (роялті), що отримані за договором;

у разі укладення договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності – не менш як 20 відсотків отриманого доходу;

у разі укладення змішаного договору – не менш як 20 відсотків передбачених у договорі ліцензійних платежів.

З урахуванням цих положень конкретний відсоток винагороди дослідникам/авторам технології та/або її складових ЗВО/НУ визначає самостійно.

19.6. Якщо службовий ОПІВ створено кількома дослідниками, то сума винагороди розподіляється між ними з урахуванням творчого вкладу кожного з дослідників у їх створення чи відповідно до договору про розподіл винагороди між ними.

§ 20. Винагорода менеджерам з трансферу технологій

20.1. Ставка винагороди менеджеру з трансферу технологій становить не менш як 2 відсотки доходу, отриманого на підставі договору, укладеного на комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності. З урахуванням цих положень конкретний відсоток винагороди менеджеру з трансферу технологій ЗВО/НУ визначає самостійно.

20.2. Винагорода/премія менеджеру з трансферу технологій виплачується на підставі укладеного договору/трудового договору між менеджером з трансферу технологій та ЗВО/НУ.

§ 21. Використання ЗВО/НУ доходу, отриманого від комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності

Кошти, одержані від комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, використовуються ЗВО/НУ виключно на виконання статутних завдань та можуть розподілятися за такими напрямками:

проведення патентних, патентно-кон'юнктурних, маркетингових досліджень;

проведення технологічного та економічного аудиту, проведення оцінки науково-технічного рівня розробки;

забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією;

здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони в Україні та за кордоном;

підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій, а також забезпечення участі співробітників, до функціональних обов'язків яких належить трансфер технологій, у тренінгах та семінарах з цих питань;

організація просування розробок на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення;

закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей;

проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації;

набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності;

створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених ЗВО/НУ (інноваційні інкубатори, акселератори, стартап-школи, центри трансферу технологій, коворкінги, хаби);

забезпечення створення та функціонування стартапів (навчання, менторство, інкубаційні програми, надання у користування інноваційного простору (приміщень інноваційних структур), пошук інвесторів, розроблення бізнес-плану та фінансової моделі);

виплата винагороди дослідникам/авторам технології та/або її складових;

виплата винагороди особам, що здійснюють трансфер технології та/або її складових (працівникам Підрозділу).

IV. ВИПАДКИ ТА УМОВИ ВІЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ОПІВ

§ 22. Вільне використання ОПІВ в освітній, науковій та науково-технічній діяльності

22.1. Працівники та здобувачі освіти при створенні та використанні ОПІВ зобов'язані дотримуватися вимог законодавства, а також принципів доброчесності під час навчання, викладання та провадження освітньої та/або наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів їх робіт.

22.2. Використання ОПІВ здійснюється з дозволу особи, яка має виключне право дозволяти використання ОПІВ, крім випадків правомірного використання, передбачених законодавством.

22.3. Без дозволу суб'єктів авторського права і безоплатно, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

використання цитат, включаючи їх переклад з інших мов, з правомірно опублікованих творів, у тому числі статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо це зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору (повідомлення), до якого цитати включаються, із семантичним та/або графічним виділенням меж цитати;

відтворення, у тому числі в електронній (цифровій) формі, інтерактивне надання доступу до правомірно опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів, творів образотворчого мистецтва, фотографічних творів, аудіовізуальних творів як ілюстрацій у виданнях, програмах організацій мовлення, звукозаписах чи відеозаписах для забезпечення та реалізації освітнього процесу або з метою наукових досліджень, якщо такі дії не мають самостійного економічного значення, в обсязі, що відповідає визначеній меті, за умови, що: обсяг такого використання відповідає визначеній меті;

використання творів здійснюється суб'єктами освітньої або наукової діяльності у місцях, де цими суб'єктами здійснюється освітня або наукова діяльність, або через захищене електронне (цифрове) середовище, до якого забезпечується доступ виключно здобувачам освіти та педагогічним, науково-педагогічним працівникам навчального закладу або працівникам НУ;

репрографічне відтворення творів, що здійснюється суб'єктами освітньої діяльності для навчальних занять правомірно оприлюднених статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів з ілюстраціями або без них, за умови, що: обсяг такого відтворення відповідає меті, визначеній навчальними заняттями; відтворення твору не має систематичного характеру;

відтворення в електронній (цифровій) формі, інтерактивне надання доступу до правомірно оприлюднених статей та інших невеликих за

обсягом творів, а також уривків з письмових творів як ілюстрацій для дистанційного навчання, за умови застосування заходів щодо захисту матеріалів дистанційного навчання від незаконного доступу до них.

22.4. Не визнається порушенням прав, що випливають з патенту на вихід/корисну модель, свідоцтва на промисловий зразок, реєстрації компонування, використання запатентованого винаходу (корисної моделі, промислового зразка), зареєстрованого компонування без комерційної мети або з науковою метою, або в порядку експерименту.

22.5. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, передбачені положеннями частини другої статті 39 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», не поширюються на дії будь-якої особи з посадковим матеріалом сорту, що охороняється, якщо вони здійснені:

як приватні та з некомерційними цілями;

в експериментальних цілях;

з метою створення інших сортів на основі сорту, що охороняється, крім випадків, передбачених положеннями частин третьої та четвертої статті 39 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин».

22.6. Дослідники мають усвідомлювати, що використання ОПВ в інших цілях чи без дотримання вказаних в чинному законодавстві умов, може виходити за межі вільного використання ОПВ та кваліфікуватися як порушення прав на відповідні ОПВ.

V. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

§ 23. Охорона та захист результатів наукової та науково-технічної діяльності

23.1. Результати наукової та науково-технічної діяльності працівників, запрошених дослідників ЗВО/НУ, які містять наукову, науково-технічну, конструкторську та технологічну інформацію, відповідно до законодавства України, неправомірне розголошення, поширення або використання яких може завдати шкоди правам або інтересам особи, підлягають охороні та захисту як конфіденційна інформація/комерційна таємниця (у тому числі ноу-хау).

23.2. Для запобігання неправомірному розголошенню, збиранню, одержанню, зберіганню, використанню або поширенню конфіденційної інформації/комерційної таємниці ЗВО/НУ забезпечує належний режим конфіденційності у відносинах, що виникають:

між ЗВО/НУ та працівниками/запрошеними дослідниками;

між ЗВО/НУ, замовниками, інвесторами, які можуть набувати статусу сторони договору – виконавця та замовника, а також іншими особами.

Для цих цілей ЗВО/НУ укладає договір про нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

23.3. Склад і обсяг відомостей (даних), що належать до конфіденційної інформації/комерційної таємниці, а також заходи з їх охорони та захисту, визначаються організаційно-розпорядчим документом ЗВО/НУ про охорону та захист конфіденційної інформації/комерційної таємниці. Працівники та залучені дослідники ознайомлюються з положеннями даного організаційно-розпорядчого документу під підпис. Порядок, умови форми та обсяги відповідальності за розголошення цих відомостей визначаються договором про нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

23.4. Сторони договору про нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці можуть передбачити відповідальність при наявності завданої шкоди від неправомірного розголошення, поширення, використання, знищення конфіденційної інформації/комерційної таємниці, або – за наявності лише факту неправомірного розголошення, збирання, одержання, поширення, використання, або знищення конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

23.5. Договором про нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці також може бути передбачена персональна відповідальність працівника/запрошеного дослідника за збереження, нерозголошення та невикористання конфіденційної інформації/комерційної таємниці, яка була йому довірена або стала відома, визначений режим доступу та роботи з такою інформацією.

23.6. Виконавець і замовник зобов'язані забезпечити конфіденційність відомостей щодо предмета договору на виконання НДР або ДКТР, ходу його виконання та одержаних результатів, якщо інше не встановлено договором. Сторони можуть погодити між собою, яка інформація носить відкритий характер, а яка є конфіденційною залежно від предмета договору.

23.7. При укладенні договорів про трансфер технологій ЗВО/НУ може укладати також договори, в яких визначати гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно конфіденційності та нерозголошення інформації третім особам.

23.8. У випадку віднесення інформації, створеної за участі ЗВО/НУ, до комерційної таємниці, як об'єкта права інтелектуальної власності, та подальшої комерціалізації цієї інформації у ліцензійних договорах та договорах про передачу технологій передбачається надання підприємствам та організаціям ліцензії на використання інформації, що є комерційною таємницею, у тому числі ноу-хау, яка надається з урахуванням вимог статей 1107-1110 ЦК України.

Передання майнових прав інтелектуальної власності або вчинення інших правочинів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, у тому числі комерційною таємницею, включаючи ноу-хау, здійснюється з урахуванням положень статей 1113-1114 ЦК України.

23.9. ЗВО/НУ при визначенні питання щодо застосування до конфіденційної інформації режиму комерційної таємниці має виходити з розуміння такої ознаки як інформативність. Інформативність означає, що до комерційної таємниці належить інформація про діяльність ЗВО/НУ, іншого суб'єкта господарювання технічного, організаційного, виробничого, комерційного та іншого характеру, яка не є державною таємницею.

Така інформація, зокрема, може містити:

сукупність знань, навиків та виробничого досвіду;

відомості про конструкції машин, механізмів та обладнання, що використовуються суб'єктом господарювання;

схеми, креслення, технічні умови та іншу технічну, технологічну, проєктну, конструкторську та випробну документацію, що належать ЗВО/НУ, іншому суб'єкту господарювання;

рецептури, склад речовин і матеріалів, що використовуються для виготовлення продукції;

методи і способи виробництва (нові вироби, що розробляються), які застосовуються на підприємствах;

оригінальну технологічну, виробничу, управлінську, організаційну, маркетингову, кон'юнктурну та іншу інформацію, що використовується в ЗВО/НУ, іншого суб'єкта господарювання;

напрями модернізації (удосконалення) відомих технологій, процесів та способів.

Наведений перелік відомостей, які належать до комерційної таємниці, не є вичерпним. ЗВО/НУ самостійно встановлює комерційну цінність належної йому/їй інформації та визначає такий перелік, а також встановлює режим доступу до інформації, що становить конфіденційну інформацію/комерційну таємницю (вимоги, заходи забезпечення конфіденційності (секретності)), та систему (способи) охорони і захисту зазначеної інформації від неправомірного (несанкціонованого) розголошення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення або розповсюдження.

23.10. ЗВО/НУ, при визначенні питання щодо застосування до конфіденційної інформації режиму комерційної таємниці, має враховувати обов'язкову комерційну цінність такої інформації. Інформація має комерційну цінність внаслідок невідомості третім особам, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, та має значення з точки зору отримання переваги та прибутку.

ЗВО/НУ має брати до уваги, що комерційна цінність означає:

отримання економічних переваг у вигляді збільшення доходів або уникнення збитків від використання інформації, що становить комерційну таємницю, у порівнянні з конкурентами, які такою інформацією не володіють;

інформація, як об'єкт ринкового обігу, може бути продана або передана на договірній основі іншим особам.

23.11. Ознакою комерційної таємниці є обмеження вільного доступу до інформації. Обмеження вільного доступу до інформації, що становить комерційну таємницю, означає, що така інформація є невідомою, та не є легкодоступною.

ЗВО/НУ має виходити з того, що відсутність вільного доступу до інформації на законних підставах забезпечує відсутність ідентичної інформації у третіх осіб.

23.12. ЗВО/НУ має керуватися положеннями законодавства, відповідно до яких володілець або особа, яка законно контролює конфіденційну інформацію/комерційну таємницю, повинен самостійно встановлювати та забезпечувати відповідний режим та адекватні існуючим обставинам заходи щодо збереження її секретності.

Вказане передбачає визначення та забезпечення ЗВО/НУ таких правових, адміністративних, організаційних, інженерно-технічних заходів, а також заходів криптографічного та технічного захисту інформації, що у своїй сукупності є достатніми для збереження відомостей (даних), що становлять конфіденційну інформацію/комерційну таємницю, від третіх осіб.

23.13. Інформація, щодо якої сторони договору на виконання НДР або ДКТР встановлюють режим конфіденційності, може бути

документованою або недокументованою, створеною однією із сторін договору до укладення договору і не у зв'язку з його виконанням та наданою для використання іншої стороні договору.

У разі виникнення потреби розкрити конфіденційну інформацію або її частину у зв'язку з виконанням договору ЗВО/НУ має передбачити механізм взаємодії щодо такого розкриття.

23.14. ЗВО/НУ має виходити з того, що порушення обов'язку щодо збереження конфіденційності відомостей (даних) може бути здійснено шляхом як вчинення активних дій (розголошення і пряма передача таких відомостей (даних) однією із сторін договору іншим зацікавленим особам), так і пасивних дій (невжиття заходів до охорони та захисту з метою виключити вільний доступ до відомостей (даних) і можливості їх витоку, неправомірного поширення чи використання).

23.15. ЗВО/НУ має враховувати, що способи захисту інформації вважаються розумно достатніми, якщо доступ будь-яких осіб до цієї інформації без згоди її власника є неможливим, однак при цьому забезпечена можливість її передання та/або використання дослідниками і контрагентами без порушення встановленого порядку одержання, використання, поширення і зберігання відомостей (даних), що становлять конфіденційну інформацію/комерційну таємницю.

Застосовані ЗВО/НУ способи захисту інформації від несанкціонованого використання не повинні становити небезпеку для життя і здоров'я людей і порушувати інші законні права та інтереси фізичних і юридичних осіб або бути використаними для приховування правопорушень.

VI. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 24. Конфлікт інтересів. Врегулювання спорів

24.1. З метою врегулювання конфліктів інтересів та спорів щодо прав ІВ ЗВО/НУ розробляє положення про врегулювання конфліктів інтересів.

24.2. Спори щодо прав ІВ можуть виникати:

між дослідником (дослідниками) та ЗВО/НУ;

між дослідниками;

між дослідниками та Організацією;

між ЗВО/НУ та Організацією;

між ЗВО/НУ та іншою фізичною або юридичною особою, у тому числі під час проведення наукової або науково-технічної діяльності спільно з такою фізичною або юридичною особою.

24.3. У договорах між ЗВО/НУ та дослідниками передбачаються зобов'язання дослідника:

забезпечити неприпустимість протиріч між договорами, що укладаються між ним із третіми особами (зокрема, договори надання консультаційних та інших науково-дослідних послуг), і його зобов'язаннями перед ЗВО/НУ. Дослідники доводять характер і обсяг своїх зобов'язань перед ЗВО/НУ до відома осіб, з якими можуть бути укладені такі договори;

проконсультуватися з Підрозділом при виникненні будь-яких сумнівів щодо конфлікту інтересів або дотримання конфіденційності для розроблення рішення, прийнятного для кожної сторони конфлікту.

24.4. ЗВО/НУ, дослідники та інші фізичні або юридичні особи вживають заходів для досудового врегулювання спору за домовленістю між собою.

24.5. Особи, які порушили права і законні інтереси інших осіб, зобов'язані поновити їх, не чекаючи пред'явлення претензії чи позову.

24.6. Якщо конфлікт інтересів обумовлений виконанням трудових обов'язків дослідника, то такий спір розглядається згідно з чинним законодавством.

24.7. Якщо конфлікт інтересів чи спір обумовлений порушенням прав ІВ, такий спір може розглядатися в судовому порядку.

24.8. Для врегулювання спорів щодо прав ІВ ЗВО/НУ може застосовувати альтернативні способи врегулювання спорів, зокрема медіацію.

§ 25. Форми захисту прав інтелектуальної власності

25.1. Дослідник, який створив ОПІВ, якому належать особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності (якщо інше не

встановлено договором), та ЗВО/НУ або інша особа, яка набула майнові права інтелектуальної власності, у разі їх оспорювання, порушення або невизнання мають право реалізувати надане їм законом право на захист.

Під захистом прав інтелектуальної власності розуміється сукупність заходів, що спрямовані на недопущення або припинення порушення, оспорювання, невизнання права інтелектуальної власності або охоронюваних законом інтересів у вказаній сфері, що застосовує правомочна особа самотійно чи шляхом звернення до компетентних органів.

25.2. У разі невизнання права інтелектуальної власності ЗВО/НУ має виходити з того, що невизнанням права є заперечення існування права (що виражається у переконанні в тому, що певний об'єкт не охороняється правом інтелектуальної власності) або заперечення належності права певній особі.

25.3. У разі оспорювання прав інтелектуальної власності ЗВО/НУ має виходити з того, що це активна поведінка, яка проявляється у запереченні однією особою приналежності іншій особі права на ОПІВ, що в тому числі може створювати суб'єкту права інтелектуальної власності перешкоди у реалізації належних йому особистих немайнових та/або майнових прав інтелектуальної власності.

25.4. ЗВО/НУ має брати до уваги, що порушенням прав інтелектуальної власності є винне, протиправне та соціально шкідливе або суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність), що посягає на особисті немайнові та/або майнові права інтелектуальної власності та проявляється у невиконанні обов'язків, недотриманні заборон, встановлених законодавством у сфері права інтелектуальної власності, що завдає шкоду (матеріальну та/або моральну) суб'єктам права інтелектуальної власності, за вчинення якого передбачена юридична відповідальність.

25.5. ЗВО/НУ має враховувати, що законодавство України встановлює вичерпний перелік видів порушень прав інтелектуальної власності, вчинення яких є підставою для судового захисту (зокрема статті 53 Закону України «Про авторське право і суміжні права», статті 34-35 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» тощо).

До порушень належать: вчинення особою дій, які порушують особисті немайнові та (або) майнові права суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав, плагіат, піратство, розповсюдження контрафактних примірників, використання винаходу, корисної моделі, торговельної марки та інших ОПІВ без дозволу особи, якій належать майнові права на відповідний ОПІВ (крім випадків вільного використання ОПІВ, визначених чинним законодавством), та інші порушення прав інтелектуальної власності, визначені чинним законодавством.

25.6. Вирішуючи питання щодо реалізації свого права на захист, ЗВО/НУ має виходити з того, що суть захисту прав інтелектуальної

власності полягає у відновленні порушеного права, припиненні правопорушення чи запобіганні вчиненню правопорушення та застосуванні до правопорушника заходів державного правового примусу у вигляді юридичної відповідальності: цивільної, адміністративної та кримінальної.

25.7. При визначенні форми захисту своїх прав інтелектуальної власності ЗВО/НУ має враховувати, що форма захисту – це комплекс організаційних заходів, спрямованих на захист прав і законних інтересів суб'єктів права інтелектуальної власності.

25.8. Форми захисту прав інтелектуальної власності поділяються на юрисдикційну і неюрисдикційну.

У разі порушення прав інтелектуальної власності ЗВО/НУ, дослідники вибирають форму захисту прав на власний розсуд.

25.9 ВО/НУ має виходити з того, що юрисдикційна форма пов'язується із діяльністю уповноважених державою органів – судових органів та/або органів виконавчої влади – та включає захист прав в порядку цивільного, господарського, адміністративного або кримінального судочинства.

Юрисдикційна форма захисту прав поділяється на загальну і спеціальну форми реалізації передбачених чинним законодавством засобів захисту.

Відповідно до загальної форми захист прав на ОПІВ здійснюється у судовому порядку. Спеціальною формою захисту є адміністративний порядок захисту цих прав, який застосовується лише у визначених чинним законодавством випадках. Спеціальний порядок захисту прав здійснюється органами державного управління або органами Антимонопольного комітету України, або органами Державної податкової служби України.

25.10. Неюрисдикційна форма захисту прав включає дії ЗВО/НУ, дослідників щодо захисту прав на ОПІВ, які здійснюються ними самостійно, без звернення за допомогою до державних або інших компетентних органів.

Неюрисдикційна форма захисту полягає у самозахисті, що проявляється в активних діях особи, спрямованих на запобігання чи припинення порушення її суб'єктивного права. Відповідно до статті 19 ЦК України самозахистом є застосування особою заходів протидії, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства.

ПОЛІТИКА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ / НАУКОВОЇ УСТАНОВИ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Ця політика з питань інтелектуальної власності врегульовує взаємовідносини між закладом вищої освіти/наукової установи та працівниками такого закладу/установи, здобувачами освіти, дослідниками, винахідниками, інноваторами, а також іншими учасниками інноваційного процесу щодо визначення належності майнових прав інтелектуальної власності, порядку їх виявлення, набуття, оцінки, охорони та подальшої комерціалізації, а також розподілу доходу від здійснення такої комерціалізації.

Скорочення, що вживаються:

ДКТР – дослідно-конструкторська та технологічна робота
ЗВО – заклад вищої освіти
НУ – наукова установа
ІВ – інтелектуальна власність
НДР – науково-дослідна робота
НОІВ – Національний орган інтелектуальної власності
ОПІВ – об’єкт (об’єкти) права інтелектуальної власності
Договір R&D (Research and Development) – договір на проведення досліджень та розробок

I. Права на об’єкти права інтелектуальної власності

§1. Взаємодія ЗВО/НУ з працівниками та здобувачами освіти до початку їх освітньої та/або науково-технічної та інноваційної діяльності

1.1. Працівники ЗВО/НУ перед початком педагогічної, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності укладають трудовий договір (контракт) або цивільно-правовий договір, у якому чітко прописані умови щодо виникнення підстав для набуття прав на об’єкти інтелектуальної власності, розподілу прав та обов’язків на створені у майбутньому процесі такої діяльності ОПІВ із зобов’язаннями щодо нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці, а також умови та строки щодо необхідності повідомлення про створення службового ОПІВ.

1.2. Зі здобувачами освіти, перед початком освітнього (освітньо-наукового) процесу ЗВО/НУ укладає договір щодо виникнення підстав для набуття прав інтелектуальної власності, розподілу прав та обов’язків на створені у майбутньому процесі такої діяльності ОПІВ із зобов’язаннями щодо нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

§2. Визначення належності майнових прав ІВ працівників ЗВО/НУ та здобувачів освіти

2.1. Особисті немайнові права на службовий об'єкт права інтелектуальної власності належать працівникові, здобувачу освіти, інтелектуальною, творчою працею якого створено такий об'єкт.

2.2. Майнові права на службовий твір переходять до роботодавця (ЗВО/НУ) з моменту створення службового твору у повному складі, якщо інше не передбачено законодавством, трудовим договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір, укладеним між працівником (автором) і роботодавцем (ЗВО/НУ).

2.3. Якщо майнові права на твір переходять до роботодавця (ЗВО/НУ), працівник, який є автором службового твору, має право на винагороду.

2.4. Роботодавець (ЗВО/НУ) має право доручити іншій особі завершити незавершений службовий твір, вносити зміни у завершений службовий твір, супроводжувати службовий твір ілюстраціями, передмовами, післямовами тощо, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір.

2.5. У разі створення службового ОПІВ (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, торговельних марок, сортів рослин, компонування напівпровідникових виробів тощо) майнові права ІВ на такий об'єкт належать працівникові, який створив цей об'єкт, та ЗВО/ НУ спільно, якщо інше не передбачено Цивільним Кодексом України (далі – ЦК України) або договором.

2.6. Право на реєстрацію службового винаходу (корисної моделі) має роботодавець (ЗВО/НУ) винахідника, якщо інше не передбачено договором. Роботодавець (ЗВО/НУ) укладає з винахідником письмовий договір щодо розміру та умов виплати йому (його правонаступнику) винагороди відповідно до економічної цінності винаходу (корисної моделі) і (або) іншої вигоди, яка може бути одержана роботодавцем (ЗВО/НУ). Якщо роботодавець (ЗВО/НУ) не виконає вимог стосовно реєстрації службового винаходу (корисної моделі), то це право переходить до винахідника або його правонаступника.

2.7. Право на реєстрацію промислового зразка має роботодавець (ЗВО/НУ) автора, якщо промисловий зразок створено у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи доручення роботодавця (ЗВО/НУ), за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачено інше. Роботодавець (ЗВО/НУ) укладає з автором письмовий договір щодо розміру та умов виплати йому (його правонаступнику) винагороди відповідно до економічної цінності промислового зразка та іншої вигоди, одержаної роботодавцем (ЗВО/НУ) від промислового зразка. Якщо роботодавець (ЗВО/НУ) не подасть заявки до НОІВ про реєстрацію промислового зразка, то це право переходить до автора.

2.8. Право на реєстрацію компонування і усі права, що з цієї реєстрації випливають, має роботодавець (ЗВО/НУ) автора компонування, якщо компонування створено у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи за спеціальним дорученням роботодавця за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачено інше. Якщо роботодавець (ЗВО/НУ) не подасть заявки до НОІВ про реєстрацію компонування чи не прийме рішення про збереження компонування як конфіденційної інформації, про що він

зобов'язаний повідомити письмово автора, то право на реєстрацію компонування переходить до автора.

2.9. Якщо сорт створено автором сорту у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту) право на подання заявки на сорт, якщо трудовим договором (контрактом) не передбачено інше, належить роботодавцю (ЗВО/НУ) як селекціонеру. Заявка на сорт подається автором самостійно або спільно із роботодавцем (ЗВО/НУ), якщо це передбачено умовами трудового договору (контракту).

2.10. Майнові права на технологію та/або її складові, що створені в ЗВО/НУ у процесі виконання НДР та ДКТР, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів, належать такому/такій ЗВО/НУ, за виключенням, якщо технологію та/або її складові віднесено до державної таємниці та в інших випадках, визначених чинним законодавством.

2.11. У разі, коли майнові права на створений службовий ОПВ належать працівнику та ЗВО/НУ спільно, або якщо такі права було передано ЗВО/НУ працівнику (працівникам), ЗВО/НУ може передати працівнику (працівникам) право на створений службовий ОПВ в іноземних країнах, за умови збереження за ЗВО/НУ права експорту в певну країну наукоємної продукції, виготовленої з використанням службового ОПВ. Розподіл часток ліцензійних платежів між ЗВО/НУ та працівником (працівниками) у такому випадку визначається у договорі між ними.

2.12. Майнові права ІВ на об'єкт, створений за замовленням, належать досліднику, що створив цей об'єкт, та замовникові спільно, якщо інше не встановлено договором. Договором може бути передбачено, що майнові права на ОПВ, створені дослідниками під час наукової або науково-технічної діяльності в ЗВО/НУ, належить ЗВО/НУ.

2.13. Склад і обсяг відомостей (даних), що належать до конфіденційної інформації/комерційної таємниці, а також заходи з їх охорони та захисту, визначається Положенням ЗВО/НУ про охорону конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

2.14. Ноу-хау може захищатися режимом комерційної таємниці. Порядок, умови форми та обсяги відповідальності за розголошення ноу-хау визначаються договором між ЗВО/НУ та працівниками ЗВО/НУ/здобувачем освіти.

2.15. Правовий режим використання торговельної марки, власником якої є ЗВО/НУ, працівник ЗВО/НУ/здобувач освіти може визначатися договором між ЗВО/НУ, та працівником ЗВО/НУ/здобувачем освіти.

2.16. Здобувачу освіти, який не перебуває у трудових відносинах з ЗВО/НУ, належать майнові права інтелектуальної власності на ОПВ, які він створює у рамках навчального процесу, якщо інше не передбачено договором між ЗВО/НУ та здобувачем освіти.

2.17. Майнові права на ОПВ, окрім об'єктів авторського права (творів), створені здобувачем освіти, який не перебуває в трудових відносинах з ЗВО/НУ, у рамках наукової, науково-дослідницької та науково-технічної діяльності з істотним використанням ресурсів ЗВО/НУ, належать ЗВО/НУ, якщо інше не передбачено договором між ЗВО/НУ та здобувачем освіти.

§3. Права дослідників, які не є працівниками ЗВО/НУ

3.1. До створення ОПІВ в рамках виконання статутної діяльності ЗВО/НУ можуть залучатися дослідники, які не є працівниками ЗВО/НУ.

3.2. До ОПІВ, які можуть бути створені за замовленням, належать, у тому числі, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, об'єкти авторського права, об'єкти суміжних прав та сорти рослин.

3.3. ОПІВ, у тому числі винаходи, корисні моделі, промислові зразки можуть створюватися у процесі виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських, технологічних робіт.

3.4. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать досліднику, який створив цей об'єкт.

3.5. Майнові права на твір, створений за замовленням, переходять до замовника (ЗВО/НУ) з моменту створення твору у повному складі, якщо інше не передбачено договором замовлення. Майнові права інтелектуальної власності на твір образотворчого мистецтва, створений за замовленням (крім твору, спеціально створеного як елемент комп'ютерної програми), належать його автору, якщо інше не встановлено договором або законом. Якщо майнові права на твір переходять до замовника (ЗВО/НУ), автор має право на авторську винагороду.

3.6. Якщо сорт створено автором сорту у зв'язку з виконанням договору про створення сорту за замовленням, право на подання заявки на сорт, якщо трудовим договором (контрактом) чи договором про створення сорту за замовленням не передбачено інше, належить роботодавцю (ЗВО/НУ) як селекціонеру. Заявка на сорт подається автором самостійно або спільно із ЗВО/НУ, якщо це передбачено умовами договору про створення сорту за замовленням.

3.7. Якщо інше не встановлено договором, майнові права інтелектуальної власності на ОПІВ, які не є службовими ОПІВ та не створені у рамках виконання договору про створення за замовленням, належать досліднику(ам).

3.8. ЗВО/НУ укладає договори з запрошеними дослідниками, у яких передбачається, що майнові права інтелектуальної власності на ОПІВ, створені цими дослідниками на замовлення під час наукової або науково-технічної діяльності в ЗВО/НУ, належить такому/такій ЗВО/НУ.

3.9. У випадку, якщо запрошений дослідник використовує під час своєї діяльності в ЗВО/НУ ОПІВ, створені в організації, де він має основне місце роботи, або права на які належать іншим особам, або досліднику, умови використання таких ОПІВ врегульовуються ЗВО/НУ з зазначеними особами на договірних засадах.

§4. Права інших осіб, які надають фінансові або інші ресурси, на створені ОПІВ

4.1. ЗВО/НУ може укладати договори з іншими особами, які надають фінансові або інші ресурси (далі – інші особи), на підставі яких можуть створюватись та/або використовуватись ОПІВ. У цих договорах визначається, кому належать майнові права ІВ на такі ОПІВ.

4.2. Інші особи набувають майнові права на ОПІВ, що створені та/або використовуються під час виконання договорів лише у разі, якщо відповідними договорами передбачено передання майнових прав ІВ на такий ОПІВ від ЗВО/НУ іншій особі. При цьому така передача може відбутись у разі укладання ЗВО/НУ ліцензійного договору (договорів) з дослідником (дослідниками) та/або працівником (працівниками) та/або здобувачем (здобувачами) освіти, відповідно до якого (яких) майнові права ІВ на відповідний ОПІВ переходять ЗВО/НУ.

4.3. ЗВО/НУ можуть вкладати майнові права інтелектуальної діяльності до статутного капіталу інших юридичних осіб з урахуванням вимог чинного законодавства.

§5. Права інтелектуальної

власності у договорах на виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та договорах про співробітництво з проведення наукових досліджень

5.1. Перед підписанням договору на виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та договору про співробітництво з проведення наукових досліджень (далі – договір R&D) з національними та іноземними організаціями (далі – Організація) підрозділи ЗВО/НУ, що беруть участь у R&D, та Підрозділ визначають:

Раніше створену ІВ ЗВО/НУ, що використовується при проведенні R&D та/або при комерціалізації Організацією результатів R&D; Нову ІВ, що може бути створена при проведенні R&D.

5.2. Перелік такої Раніше створеної ІВ зазначається у договорі R&D.

5.3. *Раніше створена ІВ*

5.3.1. У випадку співробітництва з проведення R&D та при необхідності використання Організацією Раніше створеної ІВ ЗВО/НУ для проведення спільних досліджень, ЗВО/НУ надає Організації невиключну, як правило безоплатну ліцензію на використання зазначеної ІВ в цілях проведення спільних R&D на термін їх здійснення.

5.3.2. При зацікавленості Організації у використанні Раніше створеної ІВ ЗВО/НУ для проведення R&D після завершення спільних досліджень, умови використання такої ІВ визначається договором R&D.

5.3.3. Право використання Раніше створеної ІВ в цілях комерціалізації надається Організації на підставі невиключної платної ліцензії.

5.4. *Нова ІВ*

5.4.1. Майнові права ІВ на Нову ІВ, створену під час досліджень за договором R&D належать стороні, яка її створила, якщо інше не передбачено договором

5.4.2. Адаптація ЗВО/НУ її Раніше створеної ІВ до потреб Організації без створення нових патентоздатних технічних рішень або ноу-хау не може визначатися як Нова ІВ.

5.4.3. Майнові права ІВ на Нову ІВ, що створена спільною творчою працею працівників ЗВО/НУ та Організації належать зазначеним сторонам спільно.

5.4.4. У випадку, якщо Організація передбачає комерціалізацію або інше використання Нової ІВ ЗВО/НУ, договором R&D можуть визначатися умови:

надання ЗВО/НУ оплатної ліцензії Організації на використання Нової ІВ, а також на використання частки прав ЗВО/НУ у Новій ІВ, права на яку належать сторонам спільно;

передання Організації майнових прав на Нову ІВ з передбаченням виплати разового (паушального) та/або періодичних платежів (роялті) або разового платежу за надання права на використання Нової ІВ.

5.4.5. ЗВО/НУ надає Організації як правило, одиничну або невиключну ліцензію на використання Нової ІВ.

5.4.6. Виплати ЗВО/НУ з боку Організації за надання ліцензії на використання Нової ІВ та за передання майнових прав на Нову ІВ, а також за надання ліцензії на використання Раніше створеної ІВ сплачуються додатково до коштів, що передбачені за виконання договору R&D/договору про співробітництво з проведення досліджень.

5.4.7. Якщо Нову ІВ створено сторонами спільно, сторони укладають договір щодо охорони прав на Нову ІВ та її використання, який визначає у випадку спільних майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок:

частки сторін у спільних правах на винахід. Такі частки мають відповідати творчому вкладу сторін при створенні винаходу;

взаємовідносини сторін з підготовки та подання заявки на реєстрацію винаходу та сторону, яка подає заявку;

сторону(и), яка сплачує витрати за дії, пов'язані з охороною прав ІВ, у тому числі за подання заявки, підтримання чинності патенту;

порядок прийняття сторонами рішень про укладання ліцензійних договорів, надання ліцензій, передання майнових прав інтелектуальної власності на винахід;

порядок отримання, розподілу та перерахування роялті, інших платежів за використання винаходу та передання майнових прав інтелектуальної власності;

у випадку створення стартапів з метою використання винаходу – порядок прийняття рішень щодо його створення;

порядок та розміри виплати авторської винагороди винахідникам та особам, що здійснювали трансфер (у разі їх залучення).

5.5. Умови надання ЗВО/НУ ліцензій на використання Раніше створеної ІВ та Нової ІВ або передання майнових прав на Нову ІВ мають передбачати використання ІВ лише способами, необхідними для комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, та на території, де буде використовуватися ІВ.

5.6. Права на ІВ, що залишаються у ЗВО/НУ, може бути використано для надання ліцензій, передання майнових прав інтелектуальної власності з метою комерціалізації ІВ іншим особам.

5.7. Умови використання Раніше створеної ІВ та Нової ІВ можуть зазначатися в окремому розділі розділи договору R&D або у додатку до договору.

5.8. ЗВО/НУ забезпечує можливість використання ІВ, що створена за договорами R&D в цілях проведення подальших наукових досліджень та викладання.

5.9. У випадку, якщо ЗВО/НУ надана виключна ліцензія на використання Нової ІВ або передані майнові права інтелектуальної власності на Нову ІВ, у договорі R&D з Організацією визначається, що Нова ІВ може бути використана ЗВО/НУ в цілях проведення досліджень та викладання.

5.10. При цьому, якщо певні об'єкти Нової ІВ віднесено до конфіденційної інформації/комерційної таємниці, використання такої ІВ ЗВО/НУ має здійснюватися з дотриманням законодавства щодо охорони конфіденційної інформації/комерційної таємниці.

5.11. Умови використання Раніше створеної ІВ та Нової ІВ, визначені у параграфі 5, зазначаються у договорі R&D з Організацією.

5.12. Під час підготовки проекту договору R&D та перед його підписанням проект договору в обов'язковому порядку передається керівнику Підрозділу з метою отримання рекомендацій щодо його укладання та погодження.

II. Управління інтелектуальною власністю

§6. Підрозділ, який забезпечує управління ІВ

6.1. Управління ІВ у ЗВО/НУ здійснює Підрозділ.

6.2. До роботи Підрозділу залучаються менеджери з трансферу технологій, які виконують функції з управління інтелектуальною власністю, проведення маркетингових досліджень, забезпечують укладання ліцензійних договорів та інших договорів про трансфер технологій, забезпечують роботу зі стартапами тощо.

6.3. Функції Підрозділу включають, зокрема:

виявлення ОПІВ, що можуть бути створені під час наукової і науково-технічної діяльності ЗВО/НУ;

забезпечення патентного пошуку за допомогою пошукових систем та баз; підготовку та подання заявок на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності, отримання охоронних документів;

забезпечення охорони прав інтелектуальної власності;

виявлення комерційно-придатних розробок, аналіз та оцінка можливостей використання ІВ;

забезпечення проведення оцінки технологічного, ринкового та патентного потенціалу розробок;

забезпечення проведення маркетингових досліджень;

розробка стратегії комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;

пошук потенційних клієнтів, ведення переговорів;

розміщення технологічних пропозиції і запитів у мережах з трансферу технологій, в тому числі, міжнародних;

забезпечення розробки маркетингової стратегії та забезпечення просування розробок на ринок;

організації та проведення міжфакультетських нетворкінг-сесій, а також інших заходів, спрямованих на комунікацію учасників інноваційного процесу;

організації та проведення навчальних та просвітницьких заходів з питань комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;

надання консультацій дослідникам, винахідникам та інноваторам з питань, що належать до його компетенції;

комунікація з бізнесом, організація тематичних нетворкінг-сесій, пошук промислових партнерів, створення мережі галузевих бізнес-контактів;

сприяння в укладенні договорів, а також ліцензування та управління ліцензійними договорами, забезпечення отримання, у тому числі розподілу доходу (паушальний платіж та/або роялті);

участь в управлінні стартап-школою, інкубатором та акселератором;

комунікацію з інвесторами, пошук та залучення інвестицій;

комунікацію та співпрацю з науковими парками та іншими інноваційними структурами;

сприяння управлінню інноваційним районом.

6.4. Основними критеріями успішності функціонування Підрозділу є:

6.4.1. показники щодо патентної активності:

кількість заявок на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності, поданих до уповноважених організацій;

кількість проведених патентних пошуків;

кількість отриманих охоронних документів, зокрема в інших країнах;

6.4.2. показники щодо інноваційної активності:

кількість укладених договорів про трансфер технологій;

кількість переданих технологій;

доходи від комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності;

обсяг фінансових надходжень за проектами міжнародного співробітництва;

кількість створених стартапів;

обсяг залучених інвестицій;

6.4.3. інші параметри, визначені ЗВО/НУ.

6.5. Управління ІВ Підрозділ здійснює в такому порядку:

виявлення ОПІВ та забезпечення набуття прав ЗВО/НУ;

проведення попередньої оцінки (технологічний та економічний аудит, маркетингові дослідження, оцінка майнових прав на ІВ);

забезпечення охорони ОПІВ, у тому числі підготовка заявок на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності та здійснення у встановленому порядку реєстрації;

отримання охоронних документів на ОПІВ та підтримка їх чинності;

визначення вартості, проведення оцінки ОПІВ;

постановка на бухгалтерський облік нематеріальних активів;

просування на ринок товарів (робіт, послуг), які містять ОПІВ, впровадження ОПІВ;

укладання договорів щодо комерціалізації ОПІВ та трансферу технологій.

§7. Виявлення прав на ОПІВ

7.1. При створенні службового ОПІВ працівник (працівники) в обумовлені строки, повинен(ні) надати ЗВО/НУ письмове повідомлення про створений службовий ОПІВ з описом, що розкриває його суть достатньо ясно і повно, за затвердженою ЗВО/НУ формою/онлайн-формою.

7.2. Підрозділ ЗВО/НУ розглядає повідомлення не більше як протягом 2 місяців з дня отримання повідомлення про створений ОПВ, а для сортів рослин – у строк до 1 місяця.

7.3. У разі повідомлення про створений ОПВ не в повному обсязі Підрозділ подає досліднику запит про надання додаткової інформації про створений ОПВ. Датою повідомлення про створений ОПВ є день, в який Підрозділ отримує підписаний всіма дослідниками документ, що містить розкриті в повному обсязі відомості про створений ОПВ.

7.4. З урахуванням пропозицій Підрозділу, ЗВО/НУ протягом 4 місяців (для раціоналізаторських пропозицій – протягом 30 календарних днів) від дати одержання від дослідника повідомлення про створений ОПВ (крім сортів рослин, для яких цей термін складає 60 календарних днів) приймає одне з рішень щодо:

подачі заявки на одержання охоронного документу на ОПВ;

передачі права на його одержання іншій особі;

неможливості подачі заявки та отримання охоронного документу та віднесення витрат, понесених на створення ОПВ, на поточні витрати.

Про прийняте рішення дослідник (дослідники) повідомляється (повідомляються) письмово керівником ЗВО/НУ або керівником Підрозділу.

Після повідомлення про створення ОПВ у повному обсязі Підрозділ вносить запис до реєстру ОПВ.

§8. Проведення попередньої оцінки

8.1. Протягом 3 місяців з моменту виявлення прав на ОПВ Підрозділ здійснює попередню оцінку (технологічний та економічний аудит, маркетингові дослідження) розробки. Проведення попередньої оцінки здійснюється співробітниками ЗВО/НУ та/або незалежними оцінювачами.

8.2. Метою попередньої оцінки, зокрема, є визначення комерційного та ринкового потенціалу, можливих результатів та шляхів комерціалізації, галузі, напрямків та потенційного масштабу практичного застосування, перспективи такого застосування, соціального та екологічного впливу, оцінка наявних матеріально-технічних ресурсів, необхідних для впровадження, потенційні ринки збуту та їх ємність, ступінь монополізації ринку тощо.

§9. Отримання охоронних документів

9.1. З урахуванням пропозицій Підрозділу, ЗВО/НУ протягом 4 місяців (для раціоналізаторських пропозицій – протягом 30 календарних днів) від дати одержання від дослідника повідомлення про створений ОПВ (крім сортів рослин, для яких цей термін складає 60 календарних днів) приймає рішення щодо подання заявки на реєстрацію ОПВ.

9.2. Про прийняте рішення щодо реєстрації створеного ОПВ працівник, дослідник (дослідники), здобувач освіти повідомляється (повідомляються) способом, прийнятим у ЗВО/НУ як спосіб обміну службовою інформацією.

9.3. Підрозділ ЗВО/НУ відповідальний за підготовку документів, необхідних для реєстрації прав на об'єкти інтелектуальної власності.

9.4. Підрозділ контролює дотримання строків сплати зборів за підтримання чинності майнових прав інтелектуальної власності, що належать ЗВО/НУ.

§10. Проведення оцінки вартості ОПІВ

10.1. У випадках, визначених законодавством, ЗВО/НУ проводить оцінку майнових прав ІВ на підставі договору із суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання та ЗВО/НУ – замовником оцінки.

10.2. Процедура оцінки завершується складенням Звіту про оцінку майнових прав інтелектуальної власності, що складається у повній формі та обов'язково має містити висновок про вартість об'єкта оцінки на дату оцінки.

§11 Визнання та бухгалтерський облік нематеріальних активів

11.1. ЗВО/НУ при постановці на бухгалтерський облік нематеріальних активів:

11.1.1. Використовує окремі положення облікової політики ЗВО/НУ щодо створення, оцінки, визначення собівартості, інвентаризації, амортизації, прийняття на баланс, списання ОПІВ тощо.

11.1.2. Може визначати собівартість майнових прав інтелектуальної власності за витратним підходом (загальна сума витрат на створення та доведення до стану, придатного до використання) або, у випадку придбання майнових прав інтелектуальної власності – за вартістю придбання, або за результатами оцінки, проведеної незалежним сертифікованим оцінювачем. Первісна вартість визначається відповідно до вимог НП(С)БО «Нематеріальні активи» та інших нормативних документів.

11.1.3. Здійснення операцій з ОПІВ відбувається на підставі цивільно-правових договорів. Невід'ємною частиною таких договорів повинен є: акт приймання-передачі майнових прав на ОПІВ (або права на використання ОПІВ), акт приймання-передачі ОПІВ, акт введення в експлуатацію ОПІВ (наказ про введення в експлуатацію ОПІВ).

11.1.4. Нематеріальні активи відображаються в бухгалтерському обліку та звітності за первісною вартістю, а об'єкти, які переоцінювались, – відновлювальною вартістю.

11.1.5. Нематеріальні активи для взяття на облік повинні бути закінченими та можуть бути засвідченими відповідними охоронними (правовстановлюючими) документами (патентом, свідоцтвом тощо) у порядку, встановленому чинним законодавством України.

11.1.6. Введення в експлуатацію кожного окремого ОПІВ та віднесення на відповідний рахунок бухгалтерського обліку відбувається за первісною вартістю або договірною ціною, згідно з рішенням постійно діючої комісії ЗВО/НУ з питання прийняття на облік, нарахування зносу, інвентаризації та списання.

11.1.7. У випадку, коли завершений звіт НДР, як розробка, не набуває ознак ОПІВ у складі нематеріальних активів в бухгалтерському обліку Замовника, то цьому передуює застереження у договорі про розробку та використання звіту завершеної НДР. Такий звіт завершеного НДР після

підписання акту приймання-передачі для Виконавця набуває статус розробки, яка має загальний науково-практичний або науково-методичний характер або є результатом пошукового проміжного дослідження та відображається у складі витрат поточного періоду. У цьому випадку витрати, здійснені на НДР для Виконавця, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені. Підставою для визнання таких витрат для Замовника та Виконавця є акт приймання-передачі робіт/послуг.

11.1.8. Якщо за умовами договору завершені НДР в бюджетних установах, які здійснюють у державному секторі наукову діяльність, передбачено в процесі виконання дослідження за відповідною тематикою НДР, проведення узагальнень на виході у вигляді монографії, брошур, наукових статей, наукових коментарів, методичних рекомендацій тощо, то витрати на НДР для Виконавця визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, з урахуванням витрат на розробку монографій, брошур, наукових статей, наукових коментарів, методичних рекомендацій тощо відповідно до кошторису.

11.1.9. Якщо у договорі на розробку НДР не можна визначити вартість конкретних видів ОПІВ, у зв'язку з їх відсутністю, тоді Виконавець враховує лише загальні витрати на розробку НДР у тому звітному періоду, протягом якого вони були здійснені, з урахуванням витрат на розробку відповідної кількості монографій, брошур, наукових статей, наукових коментарів тощо. Зазначені види результатів творчої діяльності дослідників ЗВО/НУ (монографії, брошури, наукові статті, наукові коментарі, методичні розробки тощо) не набувають ознак активів та відносяться ЗВО/НУ на витрати того звітного періоду, у якому вони були понесені.

11.1.10. Згідно з умовами договору завершені НДР в бюджетних ЗВО/НУ, які здійснюють у державному секторі наукову діяльність, необхідно створити відповідний науковий звіт за відповідною науковою тематикою та відобразити витрати за такими НДР у відповідних регістрах бухгалтерського обліку як розробки. Оформлення наукового звіту по відповідним НДР є підставою для звітування про цільове використання фінансових коштів за призначенням.

11.1.11. Введення в господарський оборот, використання, облік, здійснення переоцінки та вибуття придбаних (створених) ОПІВ у складі нематеріальних активів відбувається згідно з рішенням постійно діючої комісії ЗВО/НУ з прийняття на облік, нарахування зносу, інвентаризації та списання з дотримання вимог чинного законодавства України.

11.1.12. Нарахування зносу на ОПІВ відбувається з урахуванням вимог чинного законодавства України та з урахуванням строків дії права користування в нематеріальних активів, які визначаються виходячи зі строку, вказаному у правовстановлюючому документі.

§12. Просування на ринок (впровадження ОПІВ)

12.1. Підрозділ ЗВО/НУ забезпечує розроблення маркетингової стратегії.

12.2. Підрозділ забезпечує:

здійснення оцінки ринків збуту (впровадження) (зокрема, визначаються потенційні ринки збуту та їх ємність, надається характеристика учасників ринку, їх частки на ринку, а також динаміка потенційних ринків збуту, їх рівень

прибутковості; оцінюється можливий розмір роялті від використання ОПІВ; досліджуються конкуренти);

здійснення оцінки конкурентоспроможності видів продукції, які можуть бути вироблені з використанням ОПІВ;

здійснення оцінки попиту та пропозиції, ступеня монополізації ринку;

здійснення опитування потенційних споживачів;

здійснення аналізу ризиків, пов'язаних з комерціалізацією майнових прав інтелектуальної власності, дослідження сильних та слабких сторін, а також факторів, які можуть вплинути просування на ринок (зокрема здійснення SWOT-аналізу, PEST-аналізу тощо);

окреслення можливих варіантів та способів виходу на ринок;

здійснення оцінки витрат, необхідних для впровадження на ринок.

12.3. З моменту постановки на бухгалтерський облік підрозділ організовує просування на ринок відповідно до маркетингової стратегії, зокрема через:

власні контакти та переговори з потенційними партнерами, інвесторами, підприємствами;

участь у виставках, фестивалях інновацій та інших заходах;

розміщення на платформах, спрямованих на комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності, створення веб-сайту;

презентації інвесторам тощо.

§13. Укладання договору

13.1. ЗВО/НУ комерціалізує майнові права інтелектуальної власності на підставі укладених договорів.

13.2. Розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права та суміжних прав, на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, компонування напівпровідникових виробів, сорти рослин може здійснюватися на підставі:

трудового договору (контракту) – в частині умов щодо розподілу майнових прав інтелектуальної власності на службові ОПІВ, якщо їх створено у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи доручення роботодавця;

ліцензійного договору про надання права використання ОПІВ;

договору про створення за замовленням і використання ОПІВ;

договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;

договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт;

іншого правочину щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права та суміжних прав, крім вище зазначених договорів, може здійснюватися на підставі вільних публічних ліцензій, які є договорами приєднання.

13.3. ЗВО/НУ здійснює державну реєстрацію договорів про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти авторського права та суміжних прав, на винаходи, корисні моделі, промислові зразки,

торговельні марки, компонування напівпровідникових виробів, сорти рослин відповідно до чинного законодавства України.

13.4. Найбільш поширеними способами комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності є укладання ліцензійного договору про надання права використання ОПІВ, створення стартапів (подальше ліцензування у стартапи).

§14. Робота зі стартапами

14.1. ЗВО/НУ через Підрозділ здійснює роботу зі стартапами, зокрема, бере участь у навчанні, менторстві, інкубаційних програмах, наданні у користування приміщень, пошуку інвесторів, розробленні бізнес-плану та фінансової моделі.

14.2. На початкових етапах розвитку стартапу:

на етапі створення стартапу (формування ідеї (pre-seed)) ЗВО/НУ бере участь у перевірці гіпотези про те, чому ідея цінна і для кого шляхом виявлення потенційних розробок та навчання у стартап-школі (надання підтримки для розробки бізнес-моделі та мінімально життєздатного продукту (MVP)).

на етапі оцінки стартапу (запуску та випробування (seed)) ЗВО/НУ бере участь у перевірці того, чи є ідея продукту комерційно релевантною та цінною за допомогою забезпечення менторства, інкубації та надання інноваційного простору (зокрема, приміщень інноваційних структур тощо).

на етапі розвитку стартапу (зростання (серія А)) ЗВО/НУ бере участь у розробці комерційного продукту як доказу того, що бізнес-модель працює, шляхом забезпечення менторства, акселерації, пошуку інвестицій, надання приміщення в оренду.

на етапі масштабування (серія В) стартапу ЗВО/НУ бере участь у розширенні бізнес-моделі до самоокупної життєздатної компанії шляхом забезпечення надання різного спектру послуг, пошуку інвестицій, надання приміщення в оренду тощо.

14.3. На пізньому етапі розвитку стартапу (зрілість (серія С)) ЗВО/НУ бере участь у забезпеченні високої рентабельності стартапа, розробленні інноваційної продукції, забезпеченні виходу на нові ринки шляхом надання різного спектру послуг, пошуку інвестицій, надання приміщення в оренду тощо.

На цьому етапі зростання, масштабування та зрілості ЗВО/НУ укладає із новоствореною компанією ліцензійний договір на використання ОПІВ.

§15 Трансфер технологій

15.1. При трансфері технологій визначаються складові технології (ОПІВ, ноу-хау тощо). Трансфер технологій здійснюється шляхом:

надання прав на її/їх використання на підставі ліцензійного договору та інших договорів про трансфер технологій;

передання (відчуження) у випадках передбачених законодавством, технології та/або її складових;

внесення майнових прав на ОПІВ до статутного капіталу інших юридичних осіб у порядку, передбаченому чинним законодавством.

15.2. Під час передачі (трансферу) технологій ЗВО/НУ укладає договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності з урахуванням вимог чинного законодавства України.

15.3. У договорі про трансфер технологій чи разом з договором про трансфер технологій ЗВО/НУ може укладати договори, в яких може бути визначено про:

гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно можливості досягнення економічних показників і виробництва продукції із застосуванням цих технологій та складових;

гарантії осіб, які передають технології та їх складові, стосовно конфіденційності та нерозголошення інформації третім особам;

проведення комплексу інженерних, екологічних або інших робіт, необхідних для застосування технологій та їх складових;

обслуговування обладнання.

15.4. При здійсненні трансферу технологій відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» не допускається укладення договорів про трансфер технологій, які передбачають:

ввезення в Україну технологій та/або їх складових, які можуть завдати шкоди навколишньому природному середовищу або здоров'ю людей;

здійснення виплат, що значно перевищують ціну технології та її складових;

встановлення зобов'язань щодо придбання в особи, яка передає технологію та/або її складові, сировини, напівфабрикатів, обладнання та його комплектувальних частин, що не застосовуються під час виробництва відповідної продукції;

встановлення зобов'язань щодо переважного продажу продукції, виготовленої із застосуванням технології, покупцям, визначеним особою, яка передає цю технологію, та використання визначеного нею персоналу;

право особи, яка передає технологію, визначати ціну продажу або реекспорту продукції, виготовленої із застосуванням цієї технології;

встановлення необґрунтованих обмежень обсягу виробництва продукції;

встановлення обмежень, які суперечать законодавству, стосовно використання майнових прав на технології та їх складові;

заборону використання аналогічних або більш досконаліх технологій та їх складових;

заборону або обмеження експорту продукції, виготовленої із застосуванням технології;

встановлення зобов'язань щодо використання запатентованого ОПІВ, який не використовується у процесі застосування технологій.

III. Розподіл винагороди та використання доходу, отриманого від комерціалізації ОПІВ

§16. Розподіл винагороди від використання ОПІВ

16.1. Винагорода від використання ОПІВ розподіляється між дослідниками – авторами ОПІВ, менеджерами з трансферу технологій, підрозділом ЗВО/НУ, де працює дослідник та ЗВО/НУ.

§17. Винагорода дослідникам/авторам

17.1 ЗВО/НУ здійснює виплату винагороди дослідникам/авторам/працівникам на підставі Положення про преміювання/виплату винагороди ЗВО/НУ.

17.2. ЗВО/НУ здійснює виплату винагороди за створення ОПІВ на підставах, передбачених законодавством, шляхом укладання договору та/або видання наказу про виплату винагороди за створення ОПІВ.

17.3. Ставка винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав визначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав» № 72 від 18 січня 2003 р.

17.4. Ставка винагороди дослідникам/авторам технології та/або її складових становить:

у разі укладення ліцензійного договору – ____ % (не менш як 20 відсотків паушальних та періодичних платежів (роялті), що отримані за договором);

у разі укладення договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності – ____ % (не менш як 20 відсотків отриманого доходу);

у разі укладення змішаного договору – ____ % (не менш як 20 відсотків передбачених у договорі ліцензійних платежів).

17.5. Якщо службовий ОПІВ створено кількома дослідниками, то сума винагороди розподіляється між ними з урахуванням творчого вкладу кожного з дослідників у їх створення чи відповідно до договору про розподіл винагороди між ними.

§18. Винагорода менеджерам з трансферу технологій

18.1. Ставка винагороди менеджера з трансферу технологій становить – ____ % (не менш як 2 відсотки доходу, отриманого на підставі договору, укладеного на комерціалізацію майнових прав інтелектуальної власності).

§19. Використання ЗВО/НУ доходу, отриманого від комерціалізації ОПІВ

19.1. Кошти, одержані від комерціалізації майнових прав інтелектуальної власності, використовуються ЗВО/НУ виключно на виконання статутних завдань та можуть розподілятися за такими напрямками:

проведення патентних, патентно-кон'юнктурних, маркетингових досліджень;

проведення технологічного та економічного аудиту, проведення оцінки науково-технічного рівня розробки;

забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією;

здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони в Україні та за кордоном;

підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій, а також забезпечення участі співробітників, до функціональних обов'язків яких належить трансфер технологій, у тренінгах та семінарах з цих питань;

організація просування розробок на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення;

закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей;

проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації;

набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності;

створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених ЗВО/НУ (інноваційні інкубатори, акселератори, стартап-школи, центри трансферу технологій, коворкінги, хаби);

забезпечення створення та функціонування стартапів (навчання, менторство, інкубаційні програми, надання у користування інноваційного простору (приміщень інноваційних структур), пошук інвесторів, розроблення бізнес-плану та фінансової моделі);

виплата винагороди дослідникам/авторам технології та/або її складових;

виплата винагороди особам, що здійснюють трансфер технології та/або її складових (працівникам Підрозділу).

IV. Випадки та умови вільного використання ОПІВ

§20 Вільне використання ОПІВ в освітній, науковій та науково-технічній діяльності

20.1. Працівники та здобувачі освіти при створенні та використанні ОПІВ зобов'язані дотримуватися вимог законодавства, а також принципів добросовісності під час навчання, викладання та провадження освітньої та/або наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів їх робіт.

20.2. Використання ОПІВ здійснюється з дозволу особи, яка має виключне право дозволяти використання ОПІВ, крім випадків правомірного використання, передбачених законодавством.

20.3. Без дозволу суб'єктів авторського права і безоплатно, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

використання цитат, включаючи їх переклад з інших мов, з правомірно опублікованих творів, у тому числі статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо це зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору (повідомлення), до якого цитати включаються, із семантичним та/або графічним виділенням меж цитати;

відтворення, у тому числі в електронній (цифровій) формі, інтерактивне надання доступу до правомірно опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів, творів образотворчого

мистецтва, фотографічних творів, аудіовізуальних творів як ілюстрацій у виданнях, програмах організацій мовлення, звукозаписах чи відеозаписах для забезпечення та реалізації освітнього процесу або з метою наукових досліджень, якщо такі дії не мають самостійного економічного значення, в обсязі, що відповідає визначеній меті, за умови, що: обсяг такого використання відповідає визначеній меті;

використання творів здійснюється суб'єктами освітньої або наукової діяльності у місцях, де цими суб'єктами здійснюється освітня або наукова діяльність, або через захищене електронне (цифрове) середовище, до якого забезпечується доступ виключно здобувачам освіти та педагогічним, науково-педагогічним працівникам навчального закладу або працівникам НУ;

репрографічне відтворення творів, що здійснюється суб'єктами освітньої діяльності для навчальних занять правомірно оприлюднених статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів з ілюстраціями або без них за умови, що: обсяг такого відтворення відповідає меті, визначеній навчальними заняттями; відтворення твору не має систематичного характеру;

відтворення в електронній (цифровій) формі, інтерактивне надання доступу до правомірно оприлюднених статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів як ілюстрацій для дистанційного навчання, за умови застосування заходів щодо захисту матеріалів дистанційного навчання від незаконного доступу до них.

20.4. Не визнається порушенням прав, що випливають з патенту на вихід/корисну модель, свідоцтва на промисловий зразок, реєстрації компонування, використання запатентованого винаходу (корисної моделі, промислового зразка), зареєстрованого компонування без комерційної мети або з науковою метою, або в порядку експерименту.

20.5. Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, передбачені положеннями частини другої статті 39 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», не поширюються на дії будь-якої особи з посадковим матеріалом сорту, що охороняється, якщо вони здійснені:

як приватні та з некомерційними цілями;

в експериментальних цілях;

з метою створення інших сортів на основі сорту, що охороняється, крім випадків, передбачених положеннями частин третьої та четвертої статті 39 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин».

20.6. Дослідники мають усвідомлювати, що використання ОПІВ в інших цілях чи без дотримання вказаних в законі умов, може виходити за межі вільного використання ОПІВ та кваліфікуватися як порушення прав на відповідні ОПІВ.

V. Конфіденційність

§21. Охорона та захист результатів наукової та науково-технічної діяльності

21.1. Результати наукової та науково-технічної діяльності працівників, запрошених дослідників ЗВО/НУ, які містять наукову, науково-технічну, конструкторську та технологічну інформацію, відповідно до законодавства

України, неправомірне розголошення, поширення або використання яких може завдати шкоди правам або інтересам особи, підлягають охороні та захисту як конфіденційна інформація/комерційна таємниця (у тому числі ноу-хау).

21.2. Для запобігання неправомірному розголошенню, збиранню, одержанню, зберіганню, використанню або поширенню конфіденційної інформації/комерційної таємниці ЗВО/НУ забезпечує належний режим конфіденційності у відносинах, що виникають:

між ЗВО/НУ та працівниками/запрошеними дослідниками;

між ЗВО/НУ, замовниками, інвесторами, які можуть набувати статусу сторони договору – виконавця та замовника, а також іншими особами.

Для цих цілей ЗВО/НУ укладає договір про нерозголошення конфіденційної інформації/комерційної таємниці (далі – Договір).

21.3. Склад і обсяг відомостей (даних), що належать до конфіденційної інформації/комерційної таємниці, а також заходи з їх охорони та захисту, визначається організаційно-розпорядчим документом ЗВО/НУ про охорону та захист конфіденційної інформації/комерційної таємниці. Працівники та залучені дослідники ознайомлюються з положенням даного організаційно-розпорядчого документу під підпис. Порядок, умови форми та обсяги відповідальності за розголошення цих відомостей визначаються Договором.

21.4. ЗВО/НУ встановлює комерційну цінність належної йому (їй) інформації та визначає такий перелік, а також встановлює режим доступу до інформації, що становить конфіденційну інформацію/комерційну таємницю (вимоги, заходи забезпечення конфіденційності (секретності), та систему (способи) охорони і захисту зазначеної інформації від неправомірного (несанкціонованого) розголошення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення або розповсюдження.

VI. Захист прав інтелектуальної власності

§22. Конфлікт інтересів. Врегулювання спорів

22.1. З метою врегулювання конфліктів інтересів та спорів щодо прав ІВ ЗВО/НУ керується Положенням про врегулювання конфліктів інтересів.

22.2. ЗВО/НУ, дослідники та інші фізичні або юридичні особи вживають заходів для досудового врегулювання спору за домовленістю між собою.

22.3. Якщо конфлікт інтересів чи спір обумовлений порушенням прав ІВ, такий спір може розглядатися в судовому порядку або можуть застосовуватись альтернативні способи врегулювання спорів, зокрема, медіація.

§23. Форми захисту прав інтелектуальної власності

23.1. У разі порушення прав інтелектуальної власності ЗВО/НУ, дослідники обирають форму захисту прав на власний розсуд. Існує дві форми захисту права інтелектуальної власності: юрисдикційна (загальна та спеціальна) та неюрисдикційна. У разі порушення прав ІВ і для їх захисту застосовується одна з цих форм.

23.2. Відповідно до загальної форми захист прав на ОПІВ здійснюється у судовому порядку. Спеціальною формою захисту є адміністративний порядок

захисту цих прав, який застосовується лише у визначених законом випадках. Спеціальний порядок захисту прав здійснюється органами державного управління або органами Антимонопольного комітету України, або органами Державної податкової служби України.

23.3. Неюрисдикційна форма захисту полягає у самозахисті, що проявляється в активних діях особи, спрямованих на запобігання чи припинення порушення її суб'єктивного права.